

DRÁVAMENTI TERÜLETFEJLESZTÉSI
ÖNKORMÁNYZATI TÁRSULÁS

(BARCSI KISTÉRSÉG)

FEJLESZTÉSI PROGRAMJA

2009-ben felülvizsgált változat

A FEJLESZTÉSI PROGRAM KIDOLGOZÁSÁBAN KÖZREMŰKÖDTEK:

A Kaposvári Egyetem, ÁTK
Ökonómiai és Szervezési Intézete
részéről:

Dr. habil. SARUDI CSABA, egyetemi docens

Dr. SZAKÁLY ZOLTÁN, egyetemi docens

MÁTHÉ ATTILA, egyetemi tanársegéd

valamint

A települések polgármesterei és jegyzői

A FEJLESZTÉSI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATÁBAN KÖZREMŰKÖDTEK:

Az EX ANTE Tanácsadó Iroda részéről:

Vadász Gábor, vezető tanácsadó

Zarándy Ágnes, tanácsadó

TARTALOMJEGYZÉK

1	PREAMBULUM	8
1.1	A PROGRAMOZÁSI MUNKA ÁLTALÁNOS VONATKOZÁSAI.....	8
1.2	FELHASZNÁLT HÁTTÉRANYAGOK	9
2	A KISTÉRSÉG BEMUTATÁSA	11
2.1	BÁZIS INFORMÁCIÓK	11
2.1.1	Demográfiai vonatkozások	11
2.1.2	Adminisztrációs vonatkozások, kistérségi kapcsolatok	12
2.2	TERMÉSZETI KÖRNYEZET	13
2.2.1	Élő környezet	13
2.2.2	Felszíni és felszín alatti vízkészlet.....	13
2.2.3	Természet- és környezetvédelem	14
2.3	GAZDASÁGI KÖRNYEZET.....	15
2.3.1	Közlekedési infrastruktúra.....	15
2.3.2	Ipari környezet.....	15
2.3.3	Mezőgazdasági környezet	16
2.3.4	Szolgáltatási környezet.....	18
2.3.5	Humán infrastruktúra	19
3	TÉRSÉGI ERŐFORRÁSOK SZÁMBAVÉTELE.....	19
3.1	A KISTÉRSÉG STRATÉGIAI POZICIONÁLÁSA	21
4	PRIORITÁSOK MEGHATÁROZÁSA	24
5	PRIORITÁS: KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS.....	27
5.1	STRATÉGIAI PROGRAM: KÖZLEKEDÉSI FŐFOLYOSÓK KIALAKÍTÁSA	29
5.1.1	Operatív elemek	29
5.2	STRATÉGIAI PROGRAM: TÉRSÉGI ÖSSZEKÖTŐ UTAK KIÉPÍTÉSE	29
5.2.1	Operatív elemek	29
5.2.2	Javasolt preferencia.....	32
5.3	STRATÉGIAI PROGRAM: TELEPÜLÉSI ÚTHÁLÓZAT FEJLESZTÉSE	34
5.3.1	Operatív elemek	34
5.3.2	Javasolt preferencia.....	35
6	PRIORITÁS: FOGLALKOZTATÁS BŐVÍTÉSE	36
6.1	STRATÉGIAI PROGRAM: IPARI TERMELŐ KAPACITÁS BŐVÍTÉSE.....	36
6.1.1	Operatív elemek	37
6.1.2	Javasolt preferencia.....	40
6.2	STRATÉGIAI PROGRAM: MG-I TERMELŐ ÉS FELD. KAPACITÁS FEJLESZTÉSE	40
6.2.1	Operatív elemek	41
6.2.2	Javasolt preferencia.....	41
6.3	STRATÉGIAI PROGRAM: HUMÁN INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE	42
6.3.1	Operatív elemek	43
6.3.2	Javasolt preferencia.....	44
7	TURIZMUS FEJLESZTÉSE.....	45
7.1	STRATÉGIAI PROGRAM: KERESKEDELMI SZÁLLÁSHELYEK BŐVÍTÉSE	45
7.1.1	Operatív elemek	47
7.1.2	Javasolt preferencia.....	51
7.2	STRATÉGIAI PROGRAM: FÜRDŐTURIZMUS FEJLESZTÉSE	52

7.2.1	Operatív elemek	53
7.2.2	Javasolt preferencia.....	54
7.3	STRATÉGIAI PROGRAM: VADÁSZ- ÉS HORGÁSZTURIZMUS FEJLESZTÉSE.....	55
7.3.1	Operatív elemek	55
7.3.2	Javasolt preferencia.....	58
7.4	STRATÉGIAI PROGRAM: LOVAS-, KERÉKPÁROS- ÉS GYALOGOS TURIZMUS FEJLESZTÉSE	58
7.4.1	Operatív elemek	58
7.4.2	Javasolt preferencia.....	61
7.5	VÍZI TURIZMUS FEJLESZTÉSE	63
7.5.1	Operatív elemek	63
7.5.2	Javasolt preferencia.....	63
8	A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG KOMMUNIKÁCIÓS STRATÉGIÁJA.....	64
8.1	A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG IDENTITÁSÁNAK MEGTEREMTÉSE	65
8.2	A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG EGYSÉGES ARCULATÁNAK KIALAKÍTÁSA	66
8.3	A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG EGYSÉGES MEGJELÉNÉSÉNEK FOLYAMATA	67
8.4	A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG POZÍCIONÁLÁSA, AZ EGYEDI ELADÁSI ÜZENET	67
8.4.1	A gazdaság, mint pozícionálási elem.....	68
8.4.2	Az életminőség javítása, mint pozícionálási lehetőség.....	69
8.4.3	A turizmus pozícionálása, mint a Drávamente kistérség kiemelkedő vonzereje	70
8.4.4	A kistérség pozíciós üzeneteivel szembeni elvárások	71
8.5	A CÉLCSOPORTOK MEGHATÁROZÁSA.....	71
8.6	A RACIONÁLIS ÉS AZ EMOCIONÁLIS MAGYARÁZAT (IGÉRET) A CÉLCSOPORTOK SZÁMÁRA	74
8.7	A CÉLCSOPORTOK ELÉRÉSÉRE IGÉNYBE VEHETŐ KOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZÖK FOGALMA ÉS CSOPORTOSÍTÁSUK.....	74
8.7.1	A lakosság, mint belső célcsoport felé irányuló kommunikációs tevékenység	76
8.7.2	A potenciális látogatók, mint külső célcsoport felé irányuló kommunikációs tevékenység.....	77
8.7.3	A potenciális befektetők, mint külső célcsoport felé irányuló kommunikációs tevékenység.....	80
9	ÖSSZEGZÉS.....	82

1 PREAMBULUM

1.1 A PROGRAMOZÁSI MUNKA ÁLTALÁNOS VONATKOZÁSAI

Jelen tanulmány a Barcsi statisztikai kistérségnek megfelelő Drávamenti Területfejlesztési Önkormányzati Társuláshoz tartozó 26 település koncepcionális fejlesztési programját tartalmazza. Ennek alapját a térségre korábban elkészült és elfogadott fejlesztési programok alkotják; e munka azok korszerűsítését ill. az időközben megváltozott belső és külső feltételek alapján történő átdolgozását jelenti. A korábbi fejlesztési tervek elemei a konkrét fejlesztési igények alapján kerülnek át e programba. Az át nem vett elemek érvényessége változatlan.

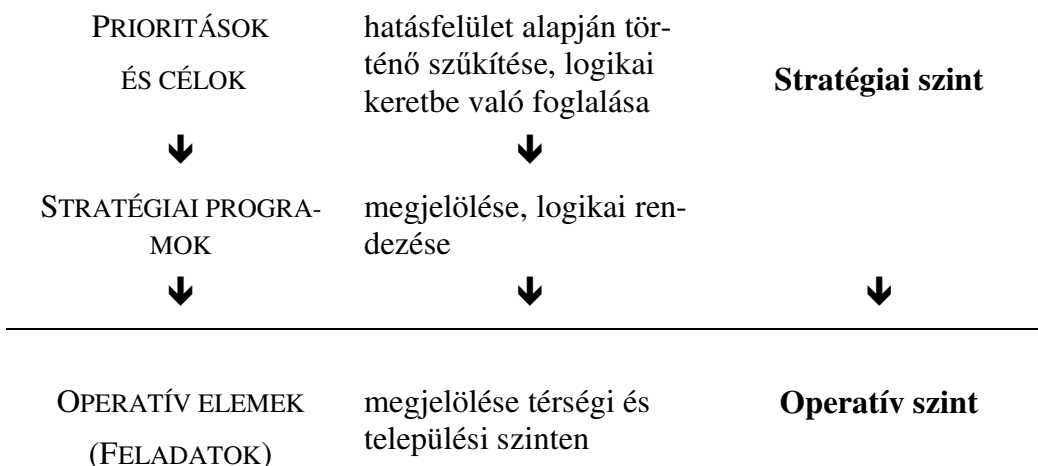
Általános célként fogalmazódott meg, hogy a kistérség döntéshozó testülete rendelkezzen olyan középtávú (5-8 év futamidejű) fejlesztési programmal, amellyel egyrészt kivitelezhetővé válik a feladatok egységes prioritásrendszer alapján történő rangsorolása, másrészt a térben és időben rangsorolt feladatok konkrét pályáztatási feltételei megteremthetők váljanak, valamint a nemzeti és EU-források közvetlenül elérhetővé váljanak. Ez utóbbi feltételezi, hogy az itt kidolgozott koncepcionális jellegű program önmagában képes legyen biztosítani az átjárhatóságot az egyes fejlesztési szintek között, de oly módon, hogy az a térség sajátos igényeinek mindenben megfeleljen. Az átjárhatóság előfeltétele, hogy a kidolgozás során a program alkotói figyelembe veszik az Európai Unió területfejlesztési irányelveit, követelményeit, az Új Magyarország Fejlesztési Terv vonatkozó elemeit, a Dél-dunántúli régió és Somogy megye elfogadott komplex és ágazati területfejlesztési terveit és programjait.

Az eddigi gyakorlati munka megmutatta, hogy a kistérség összehangolt fejlesztéséhez az érintett önkormányzatokon túl meg kell nyerni a vállalkozókat, a befektetőket, a civil szervezeteket, a tanácsadókat és szakértő cégeket egyaránt. A programkészítés és implementálás során megvalósuló érdekintegráció akkor jelent előrelépést, ha azok – a fejlesztés során következő fázisaiban – települési szinten megvalósítható feladatokban, projekteken jeleníthetők meg.

A tanulmány készítői a programozás során az elvárható és lehetséges mértékben ügyeltek arra, hogy az elkészült munka főleg a gyakorlatban közvetlenül felhasználható elemeket tartalmazzon. Ennek alapján a program a koncepcionális ill. stratégiai elemeken túl tartalmaz feladat, azaz operatív elemeket is, amelyek kijelölése a település vezetőinek közreműködésével, a helyi igényekhez igazodva történt.

Az áttekinthetőség érdekében a programozók törekedtek a stratégiai szintek minél komplexebb megfogalmazására, szűkítésére, amely során a lehetséges stratégiai elemek (prioritások, alprogramok) kimeneti oldalát, határfelületét vizsgálták (ellentétben ugyan, de nem ellentmondva a programozási gyakorlatban megszokott funkcionális rangsorolásnak.)

Az e feltételek alapján kialakított programstruktúra tehát hármas tagozódású:

1.2 FELHASZNÁLT HÁTTÉRANYAGOK

A kialakított program koncepcionális és tartalmi illeszkedését biztosítandó az alábbi háttéranyagok vonatkozó elemei kerültek beépítésre: (a felsorolás az egyes kategóriák **legfontosabb** elemeit tartalmazza)

Elméleti és statisztikai háttéranyagok:

- Piskóti I., Dankó L., Schupler H., Büdy L.: Régió- és településmarketing. Miskolci Egyetem, Miskolc, 1997.
- Területstatisztikai évkönyv, KSH, 2001 ill. 2007.
- Magyarország kistérségei (Dél-Dunántúl), KSH, 2000.
- KSH Cégtár 2008

Országos és regionális hatókörű programok:

- Az Új Magyarország Fejlesztési Program operatív programjai
- A Dél-Dunántúli Régió komplex fejlesztési programja
- Regionális ipari és mezőgazdasági és közlekedési ágazati fejlesztési programok
- A Dél-Dunántúli Régió kommunikációs stratégiája. Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség, Pécs, 2000.

Megyei hatókörű programok:

- Somogy megye közúthálózat-fejlesztési tervei (Somogy Megyei Állami Közútkezelő Kht.) 2000.
- Somogy megye környezetvédelmi programja. 2001.
- Somogy megye Sapard programja.
- Somogy megye idegenforgalmi koncepciója. Somogy Megye Közgyűlése-Somogy Megye Idegenforgalmi Hivatala, Kaposvár, 1997.
- Somogy megye idegenforgalmi programja, Kaposvár, 1999.

Térségi és városi háttéranyagok:

- Települési információk, kéziratban (2002.)
- Dráva mente. Somogy megye kistérségei 14/2., 2000.
- Barcs város és a kistérség fejlődési irányvonalát meghatározó program, (é.n.)
- Információk Barcsról (kézirat) (é.n.)
- Barcsi Ipari Logisztikai Park, Barcs Város Önkormányzata, 1999.
- Barcsi kistérség vidékfejlesztési programja (operatív), 2001.
- A Rinya-Dráva Szövetség Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája (2008)
- Barcs Gazdasági Program, 2006
- Vállalkozási Övezet fejlesztési Program (2004)
- Barcsi Kistérségi Tervdokumentum – LHH projekt (2008)
- A BARCSI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS KÖZÉPTÁVÚ KÖZOKTATÁSFEJLESZTÉSI TERVE (2007)

2 A KISTÉRSÉG BEMUTATÁSA

A kistérség geográfiai, gazdasági és társadalmi leírását a korábban készült programok közül több is tartalmazza. Jelen munkában e leírások rövidített, csakis a legfontosabb elemeket tartalmazó formája kerül közzétételre, mivel az egyes stratégiai és operatív programelemekhez tartozó feladatrendszerek (kiváltképp azok indoklása) az itt említésre kerülő alapadatok ismeretében válnak valószerűvé.

Külön ki kell emelni, hogy a térség területén ún. fejlesztési klaszterek látszanak kialakulni, amelyek leginkább a körjegyzőség alapján történő besorolással írhatók le. Ez azt jelenti, hogy bizonyos településcsoportok esetében a lokális központ területén létrejövő fejlesztések teremtik meg az alapját a perifériális településeken tervezhető fejlesztési feladatoknak.

2.1 BÁZIS INFORMÁCIÓK

A kistérség 665,5 km² területen, Somogy megye dél-délnyugati részén, mindösszesen 26 települést magában foglalva a Dráva folyó völgyében helyezkedik el, a megye összterületének 11%-án.

2.1.1 Demográfiai vonatkozások

A Barcsi Kistérség jellemzően aprófalvas, alacsony népsűrűségű területnek számít, a 26 település közül 21 település 1000 fő alatti lakossal rendelkezik.

2000 és 2007 között szembetűnő változások mentek végbe a kistérség demográfiai jellemzőiben. A kistérség lélekszáma 7%-ot meghaladó mértékben csökkent hét év alatt. A népesség csökkenésének egyik oka a természetes fogyás, mely együtt jár a korösszetétel kedvezőtlen alakulásával, másként kezelendő problémát jelent azonban a vándorlási különbözet.

A térség egyik legnagyobb problémája a gyenge népesség megtartó képesség. A negatív vándorlási különbözet a megyei átlagot meghaladó mértékű, ez tovább rontja a térség foglalkoztatottsági mutatóit is, hiszen az elvándorlás az átlagosnál fiatalabb, magasabb képzettséggel rendelkező lakosok közt jellemző.

Főbb népességi mutatók a 2000 és 2007. évi adatok alapján

	Települések száma	Városok száma	Terület km ²	Népesség (fő)	Népsűrűség fő/km ²	Élve-születések fő/1000	Halálozások fő/1000	Természetes szaporodás/fogyás	Vándorlási különbözet 1000 lakosra	60+ aránya (%)
--	-------------------	---------------	-------------------------	---------------	-------------------------------	-------------------------	---------------------	-------------------------------	------------------------------------	----------------

2000										
Barcsi kistérség	26	1	696	26 982	38	10,9	15,6	-4,7	-	19,1
Somogy megye	244	12	6036	330261	55	9,8	14,6	-4,8	0,7	20,2
2007										
Barcsi kistérség	26	1	696	25 062	36	8,9	14	-5,1	-7,9	19,9
Somogy megye	245	14	6036	328 496	54	8,7	14,3	-5,5	-5	22,4

Forrás: KSH Területstatistikai Évkönyv 2000, 2007.

2.1.2 Adminisztrációs vonatkozások, kistérségi kapcsolatok

A térségben 26 települési önkormányzat működik. A települések közül 8 önálló igazgatási egységet alkot, a többi település 6 körjegyzőség adminisztrációjához tartozik.

Területi elhelyezkedéséből, történelmi gyökereiből, városi jogállásából következően Barcs központi funkciót tölt be. Fejlődése e központi funkciónak megfelelően dinamikus. Azonban a kistérségre nézve ez a dinamizmus erősen centralizált. A kistérségi központ mellett léteznek lokális központok (különböző területeken pl. mezőgazdaság, falusi turizmus), azonban fejlődésük inkább stagnál, nehezen tudják felvenni a versenyt a jelenlegi gazdasági, társadalmi környezetben.

Lokális központok:

- Barcs (egyben térségi központ)
- Babócsa
- Csokonyavisonta
- Drávatamási
- Vízvár
- Lakócsa
- Szulok

Ezek mellett perifériális települések találhatóak, amelyek komplex kapcsolatrendszerrel kötődnek a lokális központhoz. A lokális központok nagyrészt megfelelnek a körjegyzőségeknek. A feladatszintű tervezés során ezek ismereete azért is elengedhetetlen, mivel a kitörési pontokat reprezentáló fejlesztési

igények sok esetben akkor és csak akkor válhatnak valóra, amikor a lokális központok fejlesztési igényei realizálódnak, mivel legtöbb esetben járulékos ill. támogató jellegű fejlesztésekről van szó.

A periférikus helyzetben lévő kisebb községek léte bizonytalan, melynek alapvető oka a humán és közlekedési infrastruktúra hiánya, a gazdasági kapcsolatok gyengülése (beszállítói rendszer hiánya, horvát vásárló turizmus visszaesése). Azt mondhatjuk, ezek a tényezők kölcsönösen hatnak egymásra, hiányuk pedig stagnáló, majd hanyatló helyzetbe hozhatnak egy-egy települést. Bizonyíték erre a gazdasági és társadalmi kapcsolatoktól elzárt periférikus és zsáktelepülések hanyatlása, a lakosság elvándorlása.

2.2 TERMÉSZETI KÖRNYEZET

2.2.1 Élő környezet

A térség országos ill. nemzetközi mértékkel mérve is kiemelkedően értékes természeti elemekkel rendelkezik. A mediterrán jellegű éghajlati hatások, valamint a változatos domborzati, vízrajzi és talajtani adottságok következtében sajátos flóra és fauna alakult ki, amelyek a térség jövőbeni fejlődésének legbiztosabb alapját jelentik.

A hazai védett növényfajok és növénytársulások (cönózisok) közel harmada a térségben megtalálható, 7 fajnak kizárólagos élőhelye.

Az 1996 óta működő Duna-Dráva Nemzeti Park integrálja a térség legjellemzőbb természeti értékeit, pl. a barcsi Ősborókást, a babócsai nárciszost ill. a Dráva folyót és partszakaszát.

2.2.2 Felszíni és felszín alatti vízkészlet

A természeti értékek közül a felszíni és felszín alatti vízkészlet külön figyelmet érdemel, mivel meglétük közvetlenül (a szükséges infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódóan) gazdasági előnnyé konvertálható. A Dráva és partszakasza mellett jelentős tényező a térség termálvíz készlete is.

A Dráva folyó nyújtotta adottságok, éppen a természeti környezet viszonylagos érintetlensége miatt önmagában is képes olyan irányba mozdítani a kistérséget, hogy fejlődésének jövőbeni útjait a turizmusra és az azt kiszolgáló ill. támogató fejlesztésekre alapozza. A Dráva gyors folyású, tiszta vizű, „vad” folyó, amelynek vízminőségét elsősorban a környező települések szennyvízkezelési technológiája befolyásolja. Mivel a Duna-Dráva Nemzeti Park 49 479 ha-os területéből 11 566 ha esik a partmenti településekre, e téma a korábbi fejlesztési tervekben kiemelt helyet kapott..

A folyó hajózhatósága, szabadidős tevékenységekre való alkalmassága (a védettségéből fakadó korlátozások szabta határokon belül) olyan forrást jelent, amely a térséget az élményturizmus központjává teheti.

A termálvíz készlet kapcsán a barcsi, csokonyavisontai, babócsai és szuloki kutak említhetők, amelyekre kiszolgáló infrastruktúra is ráépült. A próbafúrások eredményeképpen a kutak száma szaporodott az elmúlt években (pl. a Barcsi Gyógyfürdő és Rekreációs Központ 2006-ban került átadásra, 55°C-os, nagy hozamú: 1300 l/s termál vízzel). A térség, ill. az érintett önkormányzatok egységesen törekszenek arra, hogy a termálvízként bejegyzett vízvagyon növekedjen, gyógyvízzé történő minősítése megtörténjen. Ez pedig reális alapot teremt arra, hogy a kistérség nagyrészt erre az erőforrására alapozza fejlesztéseit, a gyógyturizmusból származó helyi bevételek növelése érdekében.

2.2.3 Természet- és környezetvédelem

Természetvédelmi vonatkozásban a kistérség helyzete rendezett. Ennek elsődleges oka, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park kezelése alá tartozó védett és fokozottan védett területek nagy arányban a kistérség területéhez tartoznak. A térségi érdekegyeztetés során olyan állapot elérése a cél, amelynek cél- és eszközrendszere egyaránt kielégíti a védett területek kezelőjének elvárásait és a települések gazdaságfejlesztési igényeit is.

A környezetvédelem terén a kistérség települései sajátos helyzetben vannak, ugyanis (kifejezetten a fenti természetvédelmi kapcsolódások okán) egyöntetűen védett ill. fokozottan védett kategóriába esnek.

Az ipari eredetű szennyezés forrásai a térségben igen koncentráltak (Barcsvárosban erednek)). A települések zömében a lakossági eredetű káros anyag kibocsátás számottevő mértékű. Ipari eredetű szennyezés a fosszilis energiahordozók égetéséből eredő károsanyag kibocsátás, a közlekedési szennyezés, a kommunális kibocsátás viszont a diffúz szennyezők kategóriához sorolható.

A közelmúlt szennyvíz- és hulladék elhelyezési fejlesztéseinek köszönhetően elmondható, hogy a kistérség közművek terén igen jó helyzetben van. A közműellátottság javítása különösen a Dráva mentén és a nemzeti park területéhez kötődő települések esetén játszott fokozottan nagy szerepet. A vízvezeték-hálózatba kapcsolat lakások aránya az országos átlagot is meghaladja: 95,7%, míg a rendszeres hulladék-gyűjtésbe kapcsolat lakások aránya 89,4%.

A környezetet kevésbé terhelő energiahordozókhoz való szélesebb körű hozzáférés, a gázzal való ellátottság mutatója jóval az országos átlag alatti. Éppen ezért az ennek enyhítését szolgáló beruházások halaszthatatlanok voltak.

A közműellátottság néhány mutatója 2005. évi adatok alapján

	Barcsi kistérség	Ország
Közütemi vízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya	95,7 %	94 %
Egy km vízvezeték-hálózatra jutó csatornahálózat hossza	674 m	568 m
Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bekapcsolt lakások aránya	89,4 %	90,4 %
Vezetékes gázellátásba bekapcsolt háztartások aránya	56,2 %	75 %

Forrás: KSH.

2.3 GAZDASÁGI KÖRNYEZET

2.3.1 Közlekedési infrastruktúra

A Barcs-Sellye-Vilány vonal megszűnése óta a térséget jelenleg csak egyetlen vasútvonal érinti, a Nagykanizsa-Barcs-Pécs vonal, melynek mindössze 5 településen van megállója a kistérségben. A pályák állapota nem kielégítő, tehervirásuk alacsony, így a menetidő aránytalanul hosszú. Vasúti határforgalom nincs. A Kaposvár-Nagyatád vasúti vonal megszüntetésével a Kaposvár irányú tömegközlekedési igényeket az autóbuszjáratok szolgálik ki, de e forma mind mennyiségben, mind minőségben fejlesztésre szorul.

A főközlekedési utak állapota közepes, áteresztő képessége korlátozott. A be- kötő utak állapota nem kielégítő.

Határforgalom közúton zajlik, folyamatos üzemű határátkelő Barcsen működik.

A térségi úthálózat több helyen is hiányos. Az összekötő utak nagy része fel- újításra szorul, azonban még nagyobb problémát okoz több település összeköt- tetésének hiánya. Legnagyobb szükség a Csokonyavisonta- Homokszentgyörgy, Vízvár-Háromfa és a Rinyabesenyő-Kisdobsza útvonalak kiépítésére lenne. E szakaszok megépítésének jelentősége elsősorban települé- si szinten jelentkezik, de hatása térségi szinten is bizonyítható, mivel az úthá- lózat sűrűsége alapvetően befolyásolja a térségen belüli és a térségek közötti termékmozgás irányát és jellegét, és ez pedig közvetlenül befolyásolja a gaz- daságfejlesztési elképzelések megvalósíthatóságát.

2.3.2 Ipari környezet

A térségben található termelő- és feldolgozóipari kapacitások a kistérségi köz- pontban, Barcsen koncentrálnak. Tradicionálisan jelentős szerepet játszik a fafeldolgozás és az élelmiszeripar. Az ipari ágazatban működő vállalkozások száma alapján a 90-es évekre visszaesés volt jellemző a térség átfogó gazdasá-

gi pozícióinak romlása miatt. A 2000 és 2007 közti változásokat figyelembe véve egyfajta fejlődést mutatott az ágazat, hiszen az iparban működő vállalkozások száma 20%-ot megközelítő mértékben növekedett. A vállalkozások számának növekedése minden szektorban jellemző a kistérségben, azonban túlnyomó többségük kis- és mikro vállalkozás, akik az általános tőkehiány miatt kevésbé versenyképesek. A jelen gazdasági helyzete, az építőipar stagnálása azonban új kihívást jelent az ágazatnak. A fejlődés további gátja, hogy az 1998-ban létrehozott „Vállalkozási Övezet státusz” 2 éve megszűnt, valamint a még jelenleg igen kis területen lévő Ipari Park is további fejlesztésre, bővítésre szorul.

A településeken az ipari egységek jelenléte esetleges, főként a szakképzettséget nem vagy csak kismértékben igénylő ágazatok figyelhetők meg. A szolgáltatási ágazaton belül – mely ágazat a legtöbb vállalkozást felöleli – elsősorban kereskedelemmel, szálláshely-szolgáltatással, ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozások működnek.

Működő vállalkozások adatai 2000 és 2007. évi adatok alapján

	Összes vállalkozások száma (db)	Mezőgazdaság (db)	Ipar (db)	Szolgáltatás (db)	Társas vállalkozás (db)	Egyéni vállalkozás (db)
2000						
Barcsi Kistérség	1391	191	199	1001	476	915
Somogy megye	24850	2147	4124	18579	8036	16814
2007						
Barcsi Kistérség	1719	298	237	1184	508	1211
Somogy megye	38521	3204	4357	30960	10579	27942

Forrás: Területstatisztikai Évkönyv, KSH, 2001., 2008.

2.3.3 Mezőgazdasági környezet

Ugyan a kistérség alapvetően mezőgazdasági jellegű, ma már a foglalkoztatottak nagy része a szolgáltatási szektorban dolgozik.

A mezőgazdasági termelés fő tevékenységköre a szántóföldi növénytermesztés, melyek művelése egyszerűbb, valamint ezek a termények a savanyúbbnak tekinthető talajon is termesztethők. A kistérségben a gabonanövények közül elsősorban a búza, őszi árpa, tritikálé és kukorica a jellemző. A gabona ter-

mésátlaga 5-6 t/ha, míg a kukoricáé 6-8 t/ha. Ezek az értékek országos viszonylatban igen jónak minősíthetők.

A mezőgazdasági termelés az aktív keresők mindössze 15%-át foglalkoztatta 2001-ben. A hagyományos szántóföldi kultúrák termelésében megjelent az organikus- és/vagy bio szemléletű termesztéstechnológia is, amely a kibocsátott termékek piacképességét és hozzáadott érték tartalmát figyelembe véve stratégiai ágazattá válhat a térségben. A biotermesztésnek azonban legnagyobb akadálya és veszélye, hogy igen tökeigényes, megfelelő szakértelmet és műszaki feltételeket igényel, illetve nyereségessége erősen piacfüggő.

A térségben jelenleg 298 vállalkozás folytat mezőgazdasági tevékenységet. Legutolsó kistérségi összeírás alapján 2000-ben a kistérségben 28 000 ha összterületen gazdálkodtak, amelyből 18 000 ha volt szántó. A megművelt mezőgazdasági terület megyei szinten is megnőtt, csak úgy mint a mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozások száma is, mind kistérségi, mind megyei szinten.

Az állattenyésztésben a jövedelempozíciók változása következtében az országos tendenciák figyelhetők meg: az állatlétszám csökkenése, gazdasági állatfajok struktúrájának ciklusos változása stb. A Somogy megyei tendenciák jól mutatják az állattenyésztés volumenének visszaesését, mely tendencia alól nem kivétel a barcsi kistérség sem. A meglévő helyi feldolgozóipari kapacitás miatt a fenti jelenség a szarvasmarha állomány esetében azonban csak mérsékelten jelentkezett. Az élelmiszeripar legnagyobb feldolgozója a kistérségben a Dráva-Coop Zrt., a Bosch-Fruct, a Drávatej, illetve az ALM Kft.

A helyi adottságok kihasználásával, a gyepterületek legeltetési használatával, az állati termék előállítás organikus szemléletének erősítésével az ágazat jövedelempozíciói javíthatók, az így megnövelt volumenű termelés környezeti terhelése nem okoz feloldhatatlan ellentmondást a környezet- ill. természetvédelmi érdekekkel.

Mezőgazdasági termelés főbb adatai 2000. és 2007. évi adatok alapján

		Egyéni gazdaságok száma	Gazdálkodó szervezetek száma	Mezőgazdasági terület	Szántó	szarvasmarha állomány	Sertésállomány
				ha	ha	db	db
2000	Kistérség	109	82	27 979	18 060	5 452	41 368
	Somogy megye	1 328	819	317 808	154 478	33 000	203 000
2007	Kistérség	298		n.a	n.a	n.a	n.a
	Somogy megye	2 327	877	494 593	255 578	30 000	168 310

Forrás: KSH Területstatisztikai Évkönyv 2000, 2007.

2.3.4 Szolgáltatási környezet

A térségben a lakossági szolgáltatások szintje infrastrukturálisan alapszinten mindenhol megoldottnak tekinthető. Barcs város, mint térségi központ speciális helyzetben van. Közműellátottsága, egészségügyi (kórház nincs), oktatási, kommunikációs infrastruktúrája pozicionális előnyének megfelelő szintű. Kiskereskedelmi egységek, vendéglátási kapacitás tekintetében ellátottsága kiemelkedően magas, de belső szerkezete aránytalan. A kistérségben 470 kiskereskedelmi üzlet található, mely 19 üzletet jelent 1000 lakosra nézve. Ez az érték igen alacsony a 2000. év 650 kiskereskedelmi egységéhez képest. Ennek az igen negatív jelenségnek elsődleges oka az elmúlt években visszaszorult határmenti (horvát) bevásárló turizmus, mely kieső keresletet a belső fogyasztás nem volt képes lefedni. Megyei összehasonlításban is kitűnik, hogy az eddig a kiskereskedelmi egységek szempontjából jól szereplő kistérség mutatója mára visszaesett a megyei átlag szintjére.

A települések között kiépített ellátási és szolgáltatási infrastruktúrával elsődlegesen az ún. lokális központok rendelkeznek.

A távközlési infrastruktúra mutatói messze a megyei átlag alatti értéket mutatnak. 1000 lakosra 219 telefon fővonal jut a 2000. évi 263-mal szemben. Ennek a visszaesésnek legfőbb oka a mobiltelefonok elterjedése, azonban ez nem magyarázza a megyei átlagtól való erős eltérést.

A kereskedelmi vendéglátóhelyek száma a térségben igen nagy növekedést mutatott az elmúlt hét évben, míg a megyei átlag jelentős visszaesést mutatott. Ez elsősorban az elmúlt évek jelentős turisztikai beruházásaihoz köthető, azokon a településeken ahol a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban tevékenykedő vállalatok száma kiugróan magas (Barcs, Csokonyavisonta, Szulok) Mivel a térség adottságai alapvetően a turizmus számára kínálnak lehetőségeket, a szálláshelyek számának mennyiségi növelése és minőségének fejlesztése elkerülhetetlenül együtt kell járjon a térségi marketing, turisztikai vonzerő fejlesztésével..

A közvetlenül a turizmust támogató szolgáltatási kapacitások kiépítése a térség településein megindult ugyan, de stratégiai jelentőségénél fogva a helyi fejlesztések súlypontját kell, hogy alkossák a jövőben is.

Az alapellátás néhány mutatószáma a 2000. és 2007. évi adatok alapján.

	1 házi-orvosra jutó lakos	Működő kórházi ágy 1000 lakosra	Gyógyszertár (db)	Telefon fővonal 1000 lakosra	Kábel-TV rendszerbe kapcs. lakás 1000 lakosra	Kisker. üzlet 1000 lakosra (db)	Élelmiszer bolt és áruház (db)	Keresker szállást (férőhe
2000								
Barcsi kistérség	1643	0	6	263	162	25	151	326

Somogy megye	1465	7,4	74	332	147	22	1732	4323
2007								
Barcsi kistérség	1 671	0	7	219	188	19	131	544
Somogy megye	1 512	6,7	79	294	181	19	1846	37 80

Forrás: KSH Területstatistikai Évkönyv 2000, 2007.

2.3.5 Humán infrastruktúra

A munkavállalási korú népesség körében a regisztrált munkanélküliek aránya 17,1%, amely a megye kistérségei között a legmagasabb érték és a 2000-es 11,8%-hoz képest is kiugróan magas. A munkanélküliek több mint fele (9,8% összesen) tartósan munkanélküli kategóriába tartozik. A valós arányszámok feltehetően ennél magasabbak, mivel az ellátási rendszerből kikerült állampolgárokat a közölt adat nem tartalmazza.

A regisztrált munkanélkülieknek kis része csak szellemi foglalkozású, többségük szakképzetlen fizikai foglalkozású. Foglalkoztatásuk így csak betanított formában oldható meg, amelyre jelenleg a térségben csak korlátozottan áll rendelkezésre felvevő kapacitás. A szakképzetlenség ily módon korlátozza a gazdaságfejlesztési lehetőségek körét is.

A térség oktatási intézményekkel való ellátottsága viszonylag jó, területi elrendezése azonban nem kedvező, hiszen az intézmények zöme Baracson található. 14 óvoda, 13 általános iskola (Baracson kettő) működik a kistérségben, és a két középfokú oktatási intézmény (Széchenyi Ferenc, Dráva Völgye Középiskola) is a kistérségi központban működik. Felsőfokú intézmény nem található a kistérségben, de léteznek több éve nem realizált tervek kihelyezett képzések indítására elsősorban a megyében található felsőfokú intézményekkel együttműködve, de nem zárva ki más intézmények részvételét sem.

3 TÉRSÉGI ERŐFORRÁSOK SZÁMBAVÉTELE

A fentebbi háttér adatok és az azokból közvetlenül levonható következtetések alapján a kistérség potenciális fejlesztési erőforrásai és tényezői a következőképpen foglalhatók össze.

A térségi erőforrások SWOT analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• térségi identitástudat	• magas munkanélküliség

iránti kereslet tovább nő. • A természetvédelmi területek, nemzeti parkok jelentősége felértékelődik turisztikai szempontból (nemzetközi trend). • A turizmus alternatív formái (öko-, falusi-, vízi-, kerékpáros, turizmus) valamint a kulturális-és rendezvényturizmus felértékelődnek. • Növekszik a befektetói érdeklődés a térség iránt és a gazdasági-kereskedelmi együttműködés javul a horvát EU csatlakozás közeledtével és egy közvetlen gyorsforgalmi út megépülésével az M6 autópályáig (logisztika, gépipar, faipar) • A folyami áruszállítás és energiatermelés (Dráva) feltételei adottá válnak • A szomszédos kistérségek nyitottsága megnő harmonikus együttműködés, közös projektek kialakítására. • A hagyományos energiahordozók drágulása növeli az érdeklődést a helyi alternatív energiahordozók iránt (geotermikus energia, helyben termeszthető energianövények ill. a helyi hulladék típusú biomassza) •	
---	--

3.1 A KISTÉRSÉG STRATÉGIAI POZICIONÁLÁSA

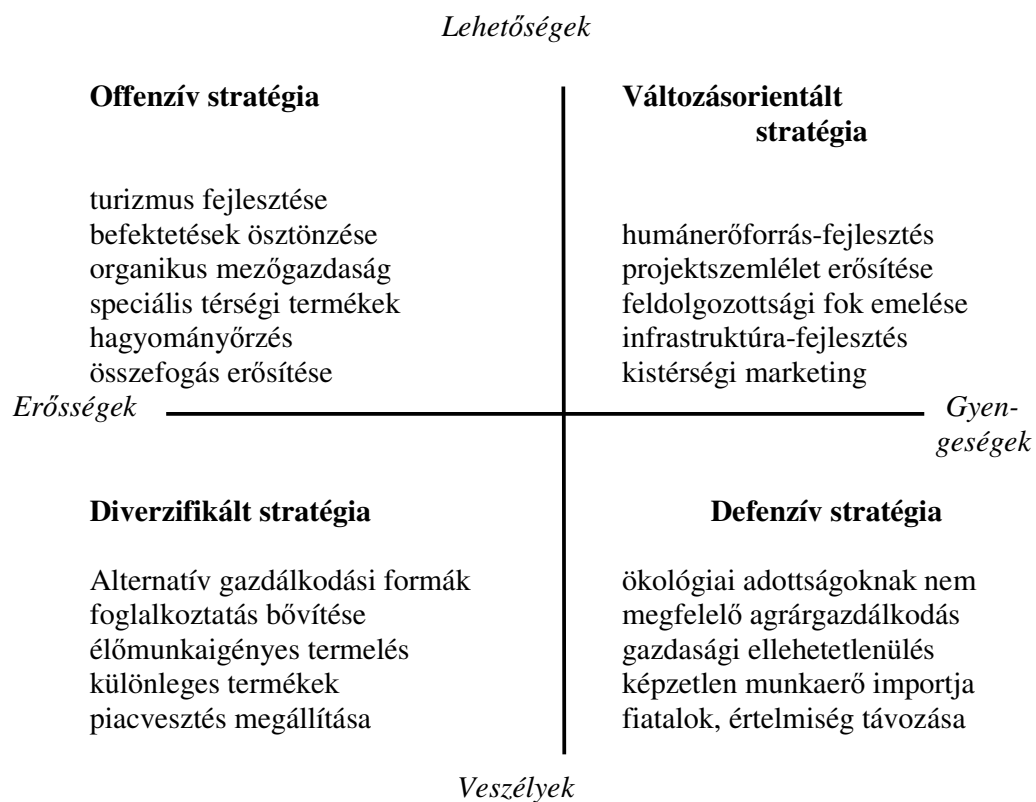
A kistérség erősségei és lehetőségei alapján offenzív stratégiai területe az idegenforgalom, turizmus különböző ágainak fejlesztése (fürdő- és gyógyturizmus, vadász-, horgászturizmus, vízi, élmény-, lovasturizmus stb.) fejlesztése. A befektetésösztönző feltételek megteremtésével a működő tőke vonzása (pl. úthálózat fejlesztése révén), amelynek hatás oldalán a foglalkoztatás bővítése jelentkezik.. További stratégiai lehetőség az ökológiai adottságainak megfelelő extenzív, gyepre alapozott állattartás, organikus termékelőállítás (állati és növényi eredetű). A kialakult álláspont szerint a kistérség hosszú távú megélhetési forrásává a gazdaság szerves fejlesztése mellett az idegenforgalom, ill. turizmus válhat. Erőssége a kistérségnek a kialakult összefogás, melyet ezen a bázison a gazdaság területére is ki kell terjeszteni.

A gyengeségek és a lehetőségek alapján változásorientált stratégiai területei közül a legfontosabb a humán erőforrás fejlesztése, az egységes szemléletű vidékfejlesztési gondolkodás, a nyersanyagkitermeléssel szemben a feldolgozottsági fok növelése, infrastruktúrafejlesztés. Változást kell elérni továbbá a kistérség gazdaságot kiszolgáló feltételrendszerében, a befektetések

idevonzásának területén. További változásorientált stratégiai területeink a kistérségi marketing, és a térségi kommunikáció fejlesztése

Az erősségek és veszélyek alapján a diverzifikált stratégiát támogató elemek az alternatív gazdálkodási formák erősítése, organikus termelés arányának növelése, térségspecifikus termékek előállításával a piacvesztési tendenciák megfordítása.

A gyengeségek és veszélyek tényezői alapján defenzív stratégiai területek a természeti adottságoknak nem megfelelő mezőgazdasági termelés visszaszorítása, a gazdálkodás ellehetetlenülésének megállítása, az alacsony képzettségű, tartós munkanélküliek térségbe (főleg a város irányába mutató) áramlásának lassítása, a fiatalok és az értelmiség kiáramlásának megelőzése.

4 PRIORITÁSOK MEGHATÁROZÁSA

Az átfogó célrendszer megállapításának alapját a stratégiai pozicionálás képezi. A térségi erőforrások ismeretében mindenképpen célszerűnek látszik az offenzív stratégiák mentén kialakítani a prioritásrendet, de oly módon, hogy ezekhez minél szorosabban lehessen kötni a diverzifikációs stratégiákat.

Logikus lépésnek tűnik, ha az offenzív stratégia változatok alapján meghatározzuk azt az elemet, amely funkcionálisan az alapját képezi minden egyéb fejlesztésnek. Jelen esetben a befektetésösztönzés területén, az úthálózat fejlesztésében mutatkozik az a legszűkebb keresztmetszet, amely változatlanul hagyása önmagában is képes gátolni elsősorban a működőtőke beáramlását, másodsorban veszélyezteti a meglévő természeti adottságokra épülő turizmus, idegenforgalom térségi szintű kiteljesedését.

Ennek egyenes következményeképpen a második fő stratégiai célként a befektetésösztönzés ill. a az ipari és a mezőgazdasági termelés bővítése és a helyi adottságokhoz való illesztése adódna, de ez végső soron (és a térség számára kritikus jelentőséggel bíró módon) a foglalkoztatás bővítését jelenti mind városi mind községi szinten.

Mivel a foglalkoztatásbővítés még a legoptimálisabb feltételek között sem lesz önmagában képes középtávon a térség foglalkoztatási feszültségeinek megoldására és a helyi lakosság életminőségének jelentős javítására így kézenfekvő, hogy a térség eredendő adottságait kihasználva a turizmus és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésében keressük azt a kijelölendő célt, amely a térségi erőforrások kihasználását minél komplexebbé teheti.

Igaz ez abból a szempontból is, hogy a termelőkapacitások (foglalkoztatás) bővítése) és a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatási kapacitás fejlesztése két, egymást kiegészítő, egymást feltételező és egymást kölcsönösen erősíteni képes kategóriát jelent. Eltérés közöttük alapvetően abból adódik, hogy a térség sajátos helyzeténél fogva a foglalkoztatásbővítés elsősorban mennyiségi szemléletű (különösen az ipari kapacitások esetében), míg a turizmus kapcsán, a térség ilyen irányú hagyományai, a megszerzett tapasztalatok alapján elsősorban minőségi szemléletű fejlesztés a reálisan kitűzhető cél.

A várt hatások alapján történő célkijelölés feltételezi, hogy legyen egy olyan priorált cél is, amely ellentétben az elsőként választott céllal, azaz a közúthálózat fejlesztésével, amelyik fizikailag támogatja a fejlesztési program magját képező foglalkoztatásbővítést és turizmusfejlesztést, képes arra, hogy ugyanennek a két elemnek a helyi és „külső” (megyei, régióbeli, országos) társadalom oldaláról való elfogadását támogassa. Ez a célrendszer a térségi marketing és a térségi kommunikáció fejlesztése. Sőt, túllépve az előző indokon, olyan célrendszerhez és tevékenységrendszerhez jut a térség ezáltal, amelyik kiszolgáló szerepet játszik mind a három korábbi prioritás esetében.

Ez indokolja, hogy a szokványos programozási gyakorlattól eltérően a kommunikációs stratégia nem a turizmusfejlesztés részeként kerül a programba, hanem önálló prioritásszintre emelkedve támogatja a program egészét. Tekintettel ez utóbbi tényre, a marketingstratégia ismertetése során az eszközrendszer bemutatása fokozott részletességgel történik.

A kialakított **prioritásrendszer** tehát a következő:

1. Közlekedésfejlesztés

melynek speciális céljai:

- regionális és országos és nemzetközi közlekedési folyosók kialakítása, áteresztő képesség növelése, a térség bekapcsolása a tökemozgásokba
- térségi szinten a zsáktelepülések zártságának megszüntetése, a térségi közlekedés hatékonyabbá tétele összekötő utakkal
- településszintű közlekedés fejlesztése

2. Foglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés

melynek speciális céljai:

- Ipari termelői kapacitás bővítése
- Mezőgazdasági termelő és feldolgozó kapacitás fejlesztése
- Humán infrastruktúra fejlesztése

3. Turizmus fejlesztése

melynek speciális céljai:

- Szálláshelyek számának bővítése
- Fürdőturizmus fejlesztése
- Vadász- és horgászturizmus fejlesztése
- Lovas-, kerékpáros- és gyalogos turizmus fejlesztése
- Vízi turizmus fejlesztése

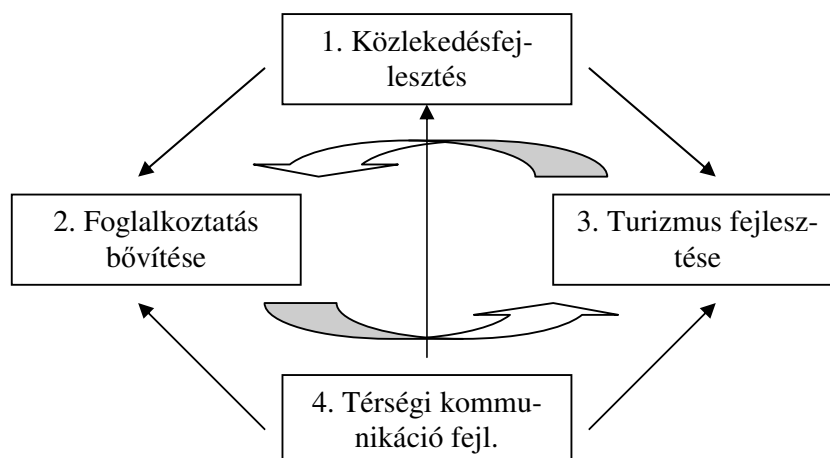
4. Térségi marketing és kommunikáció fejlesztése

melynek speciális céljai:

- a kistérség identitásának megteremtése
- a kistérség egységes arculatának kialakítása
- a kistérség egységes megjelenítésének folyamata

A prioritásoknál felsorolt speciális célok egyben stratégiai programként is értelmezhetők, amelyeken belül operatív elemként határozhatók meg a szükséges konkrét fejlesztések csoportjai. Ez alól a 4. prioritás képez kivételt, mivel esetében a prioritás egyben a stratégiai programot jelöli.

A prioritásrendszer logikai kerete tehát a következőképpen alakul:

Az egyes prioritások egymással nemcsak vertikálisan, hanem horizontálisan is kapcsolatban állnak, az alábbi cél-mátrix szerint.

	1	2	3	4
1		← igényszintű	← igényszintű	← kiszolgáló
2	← kiszolgáló		← hatásfokozó	← kiszolgáló
3	← kiszolgáló	← hatásfokozó		← támogató
4	← input szolg.	← igényszintű	← igényszintű	

5 PRIORITÁS: KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS

A prioritások kijelölése során a közlekedésfejlesztés, ezen belül is a közúthálózat fejlesztése kapcsán volt kimutatható, hogy a térségi fejlesztések peremfeltételét alkotja.

Az ipar telepítő tényezői között kulcsszerepet foglal el a térség földrajzi elhelyezkedése, megközelíthetősége, illetve a piacoktól való távolsága. Különösen fontosak ezek a szempontok a beruházni kívánó vállalatok telephelyválasztásában, amelyek a térség versenyképességének meghatározó tényezőivé válnak azáltal, hogy beruházásaikon keresztül hozzájárulnak a technológiai fejlődéshez, valamint a régió exportképességének növekedéséhez. A befektetési kedvet negatívan befolyásolja, ha a térség megközelíthetősége a megfelelően fejlett közlekedési kapcsolatok hiányában nehézkes és túlságosan időigényes. Ugyanez mondható el a turizmus kapcsán is.

Általános célként a következő fogalmazható meg: A térség földrajzi elhelyezkedéséből fakadó közlekedési peremhelyzet csökkentésével lehetőséget teremteni a térség gazdasági szereplőinek a hazai és nemzetközi gazdasági vérkeringésbe történő aktív bekapcsolódásra. A közlekedési infrastruktúra fejlesztésének általános célja tehát egyrészt, hogy javuljon a térség elérhetősége, és ennek eredményeként növekedjen a külső tőkéből megvalósuló befektetések száma; másrészt hogy a jobb áruszállítási feltételek révén erősödjön a térség vállalkozásainak versenypozíciója. További célként fogalmazható meg, hogy a térségen belüli közlekedési kapcsolatok fejlesztése révén bővüljenek a belső gazdasági kapcsolatok.

Az általános célok ismeretében a következő szempontok figyelembevételére indokolt (*kiemelve* a térség számára legfontosabb elemeket):

- A megújuló társadalom szállítási igényeit jobb színvonalon elégítse ki
- Gazdaságilag legyen hatékony
- A fejlett országok gazdaságaihoz történő felzárkózást segítse elő
- Az európai és regionális közlekedési rendszerekhez illeszkedjen
- *A településfejlesztési, foglalkoztatási és szociálpolitikai célokat teljesítse*
- *Idegenforgalmi célokat is szolgáljon*
- Javuló közlekedésbiztonságot eredményezzen
- *Környezetvédelmi szempontból feleljen meg*
- A fenntartható fejlődés követelményeit elégítse ki

- *Az egyes közlekedési módok közötti kooperációt segítse elő*
- A közlekedési rendszer rendkívüli körülmények között is elégséges szolgáltatást tudjon biztosítani és feleljen meg a védelmi követelményeknek

A fejlesztések az alábbi besorolási szinteken, forgalmi rétegek keretein belül vázolhatók fel:

- nemzetközi forgalmi réteg,
- országos, nagytávolságú forgalmi réteg,
- kistérségek, regionális forgalmi réteg,
- agglomerációs forgalmi réteg,
- szomszédos települések (falvak) egymás közötti forgalmának rétege,
- helyi forgalmi réteg.

A kistérség esetében ezek a forgalmi rétegek a geográfiai és településszerkezeti tulajdonságok következtében részben összevonhatóak, mivel az országos, nagy távolságú forgalmi réteg egyben lefedi a nemzetközi forgalmi réteget is, mivel végpontja a barcsi közúti átkelőhelyre mutat. Ehhez szorosan kapcsolódik az agglomerációs forgalmi réteg, amelynek felmerülése a térségben csak Barcs esetében vehető reális fejlesztési lehetőségnek.

A gazdasági aktivitás megfigyelhető és várhatóan fenntartható növekedése a közlekedés számára az áruszállítási tevékenységhez tapadó teherforgalom és a vállalkozásokkal kapcsolatos személyforgalom arányának jelentős növekedését vonja maga után. Az áteresztőképesség növekedése a csúcshatásokat tompítja, így a fejlesztés egyben a forgalmi terhelések ingadozásának csökkenését is maga után vonja.

A közlekedés fejlesztésének fő problémáját a rendelkezésre álló erőforrások korlátossága okozza, amelynek hatását az egyes tervezési szintek eltérő horizontja tovább erősíti. Országos ill. regionális érdek leginkább a nemzetközi, országos és esetleg a térségek közötti forgalmi rétegek fejlesztését támogatja, az alacsonyabb forgalmi rétegek esetében az érdek egyre inkább helyi jellegűvé válik. A finanszírozhatóság ellenben a helyi érdekeltség esetén is magasabbrendű csatornák meglétét feltételezi, tehát mindenképpen szükséges a fejlesztési igények preferencia rendjének megállapítása.

5.1 STRATÉGIAI PROGRAM: KÖZLEKEDÉSI FŐFOLYOSÓK KIALAKÍTÁSA

A térségen belül erre a 6-os és 68-as első- ill. másodrendű főutak kapcsán nyílik lehetőség. Meglétével a térség szervesen integrálódik az V/c Helsinki nemzetközi korridorhoz, ugyanakkor teljesülnek az általános célként megjelölt elemek.

A javasolt megvalósítási preferenciát az e stratégiai programhoz tartozó operatív komponensek felsorolását követően adjuk meg.

5.1.1 Operatív elemek

Op.Elem: Barcs, 6-68 út

Leírás: A 6-os és 68-as főközlekedési utak gyorsforgalmi úttá történő kiépítése.

Indoklás: Nemzetközi közlekedési folyosó létrehozása a határforgalom élénkítése, a vállalkozások versenyképességének növelése és a régiók közötti logisztikai tevékenység előmozdítása céljából.

Helyi hatás: Létrejöttével Barcs valóban a régió, ill. a megye déli kapujává válik. Befektetési hajlam nő, a megközelíthetőségi paraméterek javulásával a város turisztikai vonzereje gyarapszik.

Térségi hatás: A forgalom élénkülése kihat az utak mentén található települések gazdaságára is. Helyi vállalkozások élénkülnek.

5.2 STRATÉGIAI PROGRAM: TÉRSÉGI ÖSSZEKÖTŐ UTAK KIÉPÍTÉSE

A térség külső kapcsolatainak hiányosságai mellett a térségen belüli közlekedési kapcsolatok szintén nem megfelelően fejlettek, amely gátolja egyrészt a térségi gazdasági együttműködések bővülését, illetve a periférikus települések helyzetének javítását.

A programelem két tevékenységgördt ölel fel. Egyrészt a meglévő, de rossz burkolati állapottal rendelkező utak korszerűsítését, javítását, másrészt olyan útszakaszok építését szorgalmazza, amelyek a térség belső- és tranzitforgalma számára kínálnak kedvező alternatívát. Említést érdemel, hogy a vázolt fejlesztési elemek zsáktelepüléseket is érintenek lehetőséget nyújtva viszonylagos elzártságuk megszüntetésére, aminek következtében aktív gazdasági szereplőkké válhatnak.

5.2.1 Operatív elemek

Felújításra szoruló útszakaszok:

5.2.1.1 Op.Elem: 6801 sz. Barcs-Csurgó összekötő út további javítása

Leírás: A Heresznye és Csurgó közötti útszakasz burkolatának javítása, ill. új burkolattal való ellátása.

Indoklás: A megvalósuló turisztikai célzatú fejlesztések sikere nagyban függ a megközelíthetőség minőségétől. Ezért a burkolat javítása nem halasztható.

Helyi hatás: Az érintett települések lakói számára és az átmenő forgalom számára a közlekedés minőségének közvetlen javulása.

Térségi hatás: A kistérség területén lévő utak rendezettebb állapotúvá válnak.

5.2.1.2 Op.Elem: Darány-Sellye összekötő út javítása

Leírás: A Darány és Sellye (Harkány) út burkolatának javítása, ill. új burkolattal való ellátása.

Indoklás: Az említett útszakasz csak részben tartozik a kistérséghez. A Dráva folyó bázisán megvalósítani kívánt turisztikai célzatú fejlesztések sikere nagyban függ a megközelíthetőség minőségétől.

Helyi hatás: Az érintett települések elérési mutatói javulnak.

Térségi hatás: A kistérség területén lévő utak egyre rendezettebb állapotúvá válnak.

5.2.1.3 Op.Elem: Lakócsa-Szentborbás összekötő út javítása

Leírás: A Lakócsa és Szentborbás közötti 6 km-es útszakasz burkolatának javítása, ill. új burkolattal való ellátása.

Indoklás: A lokális központ és a perifériális település közötti forgalom minősége, a leromlott útállapot befolyásolja a tervezett turisztikai célzatú fejlesztések sikerét.

Helyi hatás: Könnyebb megközelíthetőség, vonzóbb turisztikai célpont.

Térségi hatás: A kistérség területén lévő utak egyre rendezettebb állapotúvá válnak.

5.2.1.4 Op.Elem: Potony-Tótújfalu összekötő út javítása

Leírás: A Potony és Tótújfalu közötti 4 km-es útszakasz burkolatának javítása, ill. új burkolattal való ellátása.

Indoklás: A megvalósuló turisztikai célzatú fejlesztések sikere nagyban függ a megközelíthetőség minőségétől. A felújítás két perifériális települést érint, így esetükben a megközelíthetőségi jellemzők még hangsúlyosabban jelentkeznek

Helyi hatás: Könnyebb megközelíthetőség

Térségi hatás: A kistérség területén lévő utak egyre rendezettebb állapotúvá válnak.

Kiépítendő útszakaszok:

5.2.1.5 Op.Elem: Homokszentgyörgy-Csokonyavisonta összekötő út

Leírás: Homokszentgyörgy és Csokonyavisonta között kb. 10 km szilárd burkolatú út megépítése.

Indoklás: A két település turisztikai téren jól kiegészítheti egymást, pl. a csokonyai fürdővendégek részére szóló alternatív programok szervezésével, amelyre ezideig csak szórványos próbálkozások történtek. Jelen állapotában az út csak korlátozottan vehető igénybe a településközi forgalomban. Megvalósulása a két település közötti jelenlegi közúti távolságot közel egyharmadára csökkenti.

Helyi hatás: Csokonyavisonta esetében megkönnyíti a fürdővendégek alternatív kikapcsolódási lehetőségeinek szervezését. Homokszentgyörgy az 5.2.1.7 pontban szereplő fejlesztés megvalósulásával közlekedési „csomóponttá” válhat, amelynek közvetlen gazdaságélénkítő szerepe van.

5.2.1.6 Op.Elem: Vízvár-Háromfa összekötő út építése

Leírás: Szilárd burkolatú út megépítése Vízvár és Háromfa települések között.

Indoklás: A 6801 útról Babócsa és Berzence között nem érhető el közvetlenül Nagyatád. Vízvár ezen szakasz közepén található, dűlőúton az összeköttetés már adott.

Helyi hatás: Vízvár és a környező települések lakói számára Nagyatád elérhetősége javul, és ugyanígy a Nagyatádon lakók, vagy ott pihenő turisták számára a vízvári, heresznyei, bélavári partszakasz elérhetősége javul..

Térségi hatás: A térség közúttal fedett területe növekszik, a beáramló látogatók száma gyarapszik.

5.2.1.7 Op.Elem: Rinyabesenyő-Kisdobsza összekötő út

Leírás: Rinyabesenyő-Homokszentgyörgy, Homokszentgyörgy-Kálmánca, ill. Kálmánca-Kisdobsza szakaszok építése.

Indoklás: Alapvetően a Pécs-Balaton tengely részeként funkcionáló út jelentősen rövidíti a szállítási és utazási távolságot a végpontok között. Az út a kistérség egyik, közlekedésileg rossz pozícióban lévő perifériális települését közvetlenül érinti, részleges zártságát megszüntetve szélesíti kitérési lehetőségeit.

Helyi hatás: Kálmánca zártsága megszűnik, szabad területeit befektetési érdeklődés megléte esetén ipari és turisztikai kapacitás létrehozására fordíthatja. Az érintett térségi települések szolgáltató infrastruktúrája fejlődik.

Térségi hatás: A térség úthálózata sűrűbbé válik, a főközlekedési utak az adott irányokból átjárhatókká válnak.

5.2.2 Javasolt preferencia

A térségi összekötő utak létesítése és állaguk javítása terén dominálnak a települési ill. részben a kistérségi igények. A felhasználható erőforrások korlátozott jellege miatt, valamint tekintettel arra a tényre, hogy a beruházási döntés nem a társulás és annak tagjai kizárólagos kompetenciájába tartozik, a fejlesztési elképzelések preferenciájának megadásakor célszerű a stratégiaileg legfontosabb fejlesztési elemekre alapozva végiggondolni a preferenciarendszert. A térség elsőrendű stratégiai célja a gyorsforgalmi út megépülése, amely a Nagyatád irányú forgalom minőségére is kihatással van. A Kisdobszától illetve Vízvártól tervezett szakaszok gyakorlatilag ugyanezt a végpontot célozzák. A gyorsforgalmi út megvalósulását érintő döntéstől függ, hogy racionális időtávon belül kiépíthetők e a jelzett szakaszok. A gyorsforgalmi útra vonatkozó pozitív döntés esetén az említett két szakasz megvalósításának esélye lecsökken, amely viszont az érintett települések kapacitásgyarapodását rontja.

A Csokonyavisonta-Homokszentgyörgy szakasz független egységet képvisel, így preferencia értéke az előző két szakasznál magasabb. Létrejött a rendel-

kezésre álló költségvetési (esetleg közösségi) források hozzáférhetőségétől függ.

A felújítást igénylő szakaszok esetében feltételezhető, hogy a szükséges munkálatok központilag ütemezésre kerülnek, így megvalósíthatósági esélyeik magasabbak. Magas preferencia értékkel bír a 6801 sz. út további felújítása, mivel a térséget K-Ny irányban átszelő közúti gerincvonal részét képezi. A térségből Sellye irányába vezető szakasz, mint a kistérségközi forgalmi csatorna képezi a következő preferencia szintet, elősegítve a térségek között zajló logisztikai folyamatokat. Ezt követik a Tótújfalu-Potony, ill. a Lakócsa-Szentborbás között felújítandó szakaszok, amelyek közvetlen szerepet kapnak a térség turisztikai potenciáljának kihasználásában.

5.3 STRATÉGIAI PROGRAM: TELEPÜLÉSI ÚTHÁLÓZAT FEJLESZTÉSE

A települések belső úthálózatának felújítása ill. bővítése a helyi népesség részéről jogos igény. Az itt szereplő operatív elemként feltüntetett fejlesztések az igényfelmérő beszélgetések során explicit módon kifejezésre kerültek. Feltehető, hogy látens szükségletei más településeknek is lehetnek. A fejlesztési elképzelésekből középtávon ezek sem zárhatók ki. Mivel a kistérség (különösen a perifériális települések) kitörési lehetőségként alapvetően a turizmus fejlesztését jelölték meg, a belterületek állapotának rendezett összképe kiemelt fontossággal bír.

5.3.1 Operatív elemek

5.3.1.1 Op.Elem: Drávagárdony, települési út

Leírás: Mintegy 1,2 km hosszan a település belterülete és a helyi temető közötti szilárd burkolatú út építése

Indoklás: Jelenleg az út használhatósága időjárásfüggő, a közlekedés esetenként lehetetlen.

Helyi hatás: A közvetlen komfort tényezően túlmenően az út a település gazdasági életére is hatással van, mivel közvetlenül összeköthető a Dráva mentén húzódó bicikliúttal, ill. egy szakaszon annak részét is képezheti, így a turistaforgalom bevezethető a településre.

Térségi hatás: A térségről alkotott általános vélemény javulása a „külvilág” részéről.

5.3.1.2 Op.Elem: Lad belső úthálózatának fejlesztése

Leírás: Lad úthálózatának burkolati felújítása ill. egy 300 m-es belterületi összekötő út építése.

Indoklás: A település belső úthálózata elhasználódott, a burkolati hibák a közlekedést nemcsak nehezítik, de veszélyeztetik is. Az összekötő szakasz a helyi közlekedés racionalizálását szolgálja.

Helyi hatás: A helyi közlekedés minősége javul.

Térségi hatás: A térség útjai jó állapotba kerülnek, ami összbenyomás alapján segít a külvilág felé történő pozitív üzenetek átadására.

5.3.1.3 Op.Elem: Rinyaújlak-Csokonyavisonta összekötő út

Leírás: A csokonyavisontai fürdő és Rinyaújlak között összekötő út építése, amely közútként és kerékpár útként is funkcionál.

Indoklás: A fürdő várható kapacitásbővülésének eredményeképpen a látogatók száma emelkedik, amely növekménynek egyik nyertese Rinyaújlak, amennyiben az összeköttetés a leírt módon megteremthető. Peremfeltétele a fürdőkapacitás növelése.

Helyi hatás: Rinyaújlakon emelkedik a kereskedelmi szálláshelyek száma, a helyben termelt jövedelem növekszik, a népesség eltartó erő nagyobb lesz.

Térségi hatás: A megnövekedett vendéglétszám több potenciális „kitekintő” vendéget feltételez, akiket a környékbeli falvak megfelelő programkínálat alapján saját gazdasági életük alanyává tehetnek.

5.3.2 Javasolt preferencia

A fenti sorrendet követi. Legmagasabb preferenciával a drávagárdonyi fejlesztés illethető, mivel a települést bekapcsolja a drávai turistaforgalomba. Ezt követi a ladi belső út megépítése. A rinyaújlaki és csokonyavisontai fürdő közötti út megépítésének oksági feltétele a fürdő bővítési munkálatainak kivitelezése, amely önmagában is számos tényező függvénye, így a jelzett operatív elem a preferenciarendben a harmadik helyre kerül.

A látens fejlesztési igények jövőbeni jövőbeni felmerülése során a preferenciabesorolást célszerű az adott település turisztikai potenciálja mentén végezni.

6 PRIORITÁS: FOGLALKOZTATÁS BŐVÍTÉSE

(A munkahelyet teremtő, de elsődlegesen a turizmus fejlődését célzó tevékenységek a Turizmus fejlesztése c. prioritás alatt kerülnek feltüntetésre.)

6.1 STRATÉGIAI PROGRAM: IPARI TERMELŐ KAPACITÁS BŐVÍTÉSE

A térség ipari termelő kapacitásainak eloszlása a korábbi ipartelepítési elvekből és gyakorlatból eredően Barcs súlyponti szerepét mutatja. A meglévő infrastrukturális adottságok valamint az elnyert Vállalkozási Övezet státusz birtokában a város a térség egészét érintő gazdasági fejlődés motorjává vált.

Stratégiai jelentőségű a barcsi ipari park megléte és további bővítésének lehetősége.

Jelenleg nemzetgazdasági szinten az ipari termelés negyedét és az ipari export 40%-át az ipari parkok adják.

Az ipari park jelenleg a koncentrált gazdaságfejlesztés minden tervezési szint által támogatott formája, amelynek a helyi népességet érintő legfontosabb hatása a munkahelyek számának növekedése. Dél-Dunántúli kalkulációk alapján az ipari parkok foglalkoztatási hatótávolsága 30 km-es kört fed le.

A jelenlegi tendenciák szerint a működő ipari parkok zöme az ún. területhasznosító vagy ingatlanfejlesztési ipari parkok kategóriájába tartozik, működése általában egy betelepült nagyvállalat szerepére épül, kifejezetten igaz ez a magas munkanélküliségi rátával rendelkező térségekben, régiókban. Ez a politika rövidtávú szemléletet takar és sok esetben nem képes tartósan megoldani az adott térség foglalkoztatási gondjait, mivel az e kategóriába tartozó befektetők számára a legfőbb vonzerőt a rendelkezésre álló olcsó (mert javarészt képzetlen) munkaerő, valamint az elérhető adókedvezmények jelentik. A közgazdasági feltételrendszer nagyobb mérvű változásai (pl. minimálbér emelés) könnyen a még olcsóbb munkaerőpiaccal rendelkező területek irányába mozdítja a befektetőket. Másrészt, tapasztalati tények alapján elmondható, hogy az e típusba tartozó befektetők kiegészítő szolgáltatásokat az ipari park üzemeltetőitől nem várnak.

A második ipari parki kategória, amely irányába a barcsi park fejlődése is mutat, az ún. szolgáltató ipari park, amely az indítási, üzemeltetési, infrastrukturális szolgáltatásokon túlmenően komplex logisztikai eszközrendszert bocsát a vállalkozások rendelkezésére vagy közvetlen közelében található olyan kiszolgáló logisztikai egység, amely képes ellátni a vállalkozások igényeit. Barcs, a határmenti elhelyezkedésből adódóan terminál jellegű logisztikai egység kialakítása indokolt, amihez a raktározási, vámkezelési és szállítmányozási tevékenységeken túlmenően állat- és növényegészségügyi hatósági egység

valamint kombinált fuvarozást lehetővé tévő kiszolgáló egység (ROLA terminál) is kapcsolódik.

Harmadik típus az ún. Stratégiai-szakmai ipari parkok, ahol megjelennek a K+F tevékenységek, az innováció transzfer elemei és olyan kiegészítő szolgáltatásokat nyújt, mint projekt finanszírozás, mérnöki szolgáltatások, kapcsolat-szervezés stb.

A potenciális befektetők körének vizsgálata azt mutatja, hogy a multinacionális cégek tipikus tevékenysége a végszerelés, fődarabgyártás, az EU kis-és közép vállalkozási köréből származó befektetők az alkatrész- és részegység gyártást preferálják. Az előbbieket alacsony gyártásintegráltság mellett jellemzően 60-80, míg az utóbbiak közepes gyártásintegráltság mellett 40-70%-os importhányaddal dolgozik, nagyobb teret engedve a helyi beszállítóknak.

A befektetők ágazati hovatartozása tekintetében kimutatható, hogy jelenleg (országos tapasztalatok szerint) az elektronikai ipar és a gépgyártás számít azon ágazati körbe, amely viszonylag magas hozzáadott érték tartalommal bíró tevékenység mellett még képes foglalkoztatni nagyobb számú szakképzetlen, betanított jellegű munkára alkalmas munkavállalót, így a kistérségre jellemző munkaerő kínálati adatok ismeretében az említett ágazatok megjelenése és vonzása látszik célszerűnek.

Az ipari parkhoz kapcsolódóan, de a megfigyelhető gazdasági változásokhoz illeszkedően is meg kell említeni az építő- és építőanyagiparban rejlő lehetőségeket. Barcs (és térsége) e téren jelentős hagyományokkal rendelkezik. Az információk alapján kb. 3-400 fős kapacitás mozgósítható. Az ágazat számára fő- vagy alvállalkozói szinteken jelentős bővülést hozhatnak az ipari park továbbfejlesztése során megvalósuló zöldmezős beruházások és a változó gazdasági környezet hatásaként megnövekedett építési aktivitás (beleértve a lakossági építkezéseket és a szociális bérlakások építésének programját).

6.1.1 Operatív elemek

6.1.1.1 Op.Elem: Barcs, ipari park fejlesztése

Leírás: Befektetőbarát gazdasági környezet kialakítása érdekében az Ipari Park Program további területekkel való bővítése és értékesítése. Menedzsment szervezet kialakítása

Indoklás: Az ipari park jelenlegi területe gyakorlatilag megtelt (90%-os telítettség), az önkormányzat rendelkezik olyan logisztikailag kedvező fekvésű területekkel, amelyek hasznosítása ily módon megoldható.

Helyi hatás: közvetlen gazdasági fejlődés és munkaerő lekötés. A nagy hozzáadott értékű ágazatok megjelenése a város és átvittén a térség rangját emeli, további befektetőket, esetleges szállítói beruházásokat vonz.

Térségi hatás: Az ipari parkon belül koncentrálódó szellemi és materiális tőke képes a potenciális alvállalkozókat is a térségbe csábítani, akik közül jó eséllyel vannak olyanok, akik az olcsóbb perifériális területeket részesítik előnyben saját beruházásaiknál.

6.1.1.2 Op.Elem: Barcs, Logisztikai központ kialakítása

Leírás: Terminál jellegű, komplex logisztikai szolgáltatásra alkalmas központ kialakítása a határátkelő és az ipari park(ok) bázisán. Határmenti helyzetéből adódóan a szállítmányozási, vámkezelési, raktározási funkciókon túl rendelkeznie kell állandó állat- és növényegészségügyi szakhatósági állomással és lehetővé kell tennie a kombinált fuvarozási módok használatát (ROLA terminál)

Indoklás: A határforgalmat és az ipari parkok üzemait támogató logisztikai központ olyan járulékos fejlesztési elem, amely jelenléte ösztönző módon hat a térségbe újonnan érkező tőketulajdonosok üzleti döntéseire.

Helyi hatás: Kiszolgáló jellegénél fogva erősíti a város üzemének köztudását, a helyben elérhető szolgáltatás az üzemek számára kedvező, azok gazdasági hatékonyságát növelni képes, így a város gazdasági életét kiegyensúlyozottá teszi.

Térségi hatás: A központ kapacitásánál fogva a városban ill. térségben elhelyezkedő üzemeket is képes közvetlenül kiszolgálni, így hozzájárul a perifériális területekre történő tőkeáramláshoz.

6.1.1.3 Op.Elem: Homokszentgyörgy, laktanya ipari hasznosítása

Leírás: A volt honvédségi laktanya területére és épületeire pályázó befektetői kör tevékenységének elősegítése.

Indoklás: A jelenleg használaton kívüli laktanya alkalmas ipari felhasználásra, pl. elektronikai összeszerelő üzem kialakítására. Főleg olyan lehetőségek kerülhetnek szóba, amelyeknek szakképzettségi igényük alacsony (betanított munka). Jelenleg biztos bérlő nincs.

Helyi hatás: A településen élő munkanélküliek számának bizonyos csökkenése (szakképzettségi igénytől függően). Helyi fogyasztás növekedése.

Térségi hatás: Térségi ipari kibocsátás nő, a munkanélküliségi ráta csökken.

6.1.1.4 OP.Elem: Kálmánca, mini ipari park kialakítása

Leírás: A tervezett Kisdobsza-Kálmánca-Homokszentgyörgy útszakasz megépüléséhez kötötten az önkormányzat ipari beruházások céljára szolgáló területeket jelöl ki.

Indoklás: A település korábbi elzártsága megszűnik, a működő üzemek mellé új termelőegységek létesítése várható. Elektromos alkatrész összeszerelés és egyéb betanított jellegű munkavégzés befogadása indokolt.

Helyi hatás: foglalkoztatási gondok enyhülése, helyi fogyasztás emelkedése.

Térségi hatás: A térség ipari kibocsátása emelkedik, nő a foglalkoztatottak aránya.

6.1.1.5 Op.Elem: Patosfa, faipar fejlesztése

Leírás: A meglévő faüzem továbbfejlesztésének elősegítése, a termékpaletta bővítése.

Indoklás: A korábban raklapot és parkettát gyártó vállalkozás tervei között gyermekbútor készítése is szerepel. Helybelieket foglalkoztat.

Helyi hatás: Piacképes termelés esetén a foglalkoztatotti kör bővül, így képes enyhíteni a helyi vagy környékbeli foglalkoztatási feszültségeket.

Térségi hatás: A térségi ipari kibocsátás mellett jó eséllyel speciális, a térséget képviselő termékskála alakul ki.

6.1.1.6 Op.Elem: Építő- és építőanyagipar fejlesztése

Leírás: A városra és térségére tradicionálisan jellemző ágazat kapacitásainak kihasználása, a konjunkturális helyzet kihasználása. A tevékenység elsősorban Barcsot érinti, de más települések vállalkozói köre is részesévé válhat.

Indoklás: Az ipari park várható bővülésével jelentkező zöldmezős beruházások valamint a lakossági építkezések terén mutatkozó konjunktúra kihasználása.

Helyi hatás: Versenyképes ár és minőségi mutatók esetén a foglalkoztatotti kör bővül, így képes enyhíteni a helyi vagy környékbeli foglalkoztatási feszültségeket.

Térségi hatás: A térség ipari aktivitása emelkedik, a helyi kivitelezési vállalkozások jelenléte vonzóbbá teszi a vállalkozási övezetet a befektetők számára.

6.1.2 Javasolt preferencia

Gazdasági tény, hogy a térség ipari termelésének és az ezt továbbfejleszteni szándékozó tevékenységnek reális központja Barcs. Az ipari park és a kapcsolt logisztikai szolgáltató központ preferenciája vitathatatlanul elsőrendű. Az építőipar fejlesztése integrálódik az előbbiekhöz.

A homokszentgyörgyi laktanya hasznosítása nem térségi, hanem befektetői döntés eredménye lehet. Bérló jelentkezése esetén a fejlesztés indokolt, de erőforrás mérlegét tekintve a barcsi fejlesztések mögé sorolandó. Ezzel azonos kategóriába tartozik a patosfai fejlesztés.

A kálmáncsai mini ipari park létesítése (szinte) teljes mértékben a Kisdobszától induló tervezett út megépülésétől függ. Annak elmaradásakor lérejöttem nem valószínűsíthető. Preferenciaértéke az előbbieké alatt marad.

6.2 STRATÉGIAI PROGRAM: MG-I TERMELŐ ÉS FELD. KAPACITÁS FEJLESZTÉSE

A térség agráriumhoz kötött fejlesztési terveit az elkészült Sapard program a legnagyobb részletességgel tartalmazza stratégiai és operatív szinten. Ez alapján a jelenlegi programba csak azok az elemek kerültek átvételre, amelyek a legszükségesebbek ahhoz, hogy a térség természeti, ökológiai adottságainak

kihasználása az itt használt prioritásrendszer alapján komplexen értelmezhetővé válik.

6.2.1 Operatív elemek

6.2.1.1 Op.Elem: Organikus növényi és állati termék előállítás fejlesztése

Leírás: Organikus módszerekkel termelt, egészséges alapanyagok integrált termelése. A térségben ennek tudásbázisa részben rendelkezésre áll (növénytermesztés: Babócsa). Az állattenyésztés esetében a gyepterületek hasznosítása, organikus termelés technológia alapján. Az alapanyagok részben helyi feldolgozása.

Indoklás: Keresett, exportképes, jó piaci pozíciókkal rendelkező termékek iránti érdeklődés egyre erősödik. Élőmunka igényes kultúrák az érintett település foglalkoztatáspolitikai pozícióját javítja.

Helyi hatás: Az érintett települések a helyben feldolgozott organikus alapanyagok használatával segíthetnek kialakítani a külvilág róluk szóló pozitív véleményét. Különösen jól támogatja e feladat az gyógy-, fürdő- és egészségturizmust célzó fejlesztéseket.

6.2.1.2 Op.Elem: A térség sajátos termékarculatának kialakítása

Leírás: A térségre jellemző termékskála kialakítása, lehetőleg organikus nyersanyag használatával és egységes megjelenésben.

Indoklás: Az egységes termék megjelenés az esetleges exportpiacokat is pozitívan befolyásolja, mivel a fogyasztó a minőség állandóságát társítja hozzá

Helyi hatás: Helyi feldolgozó kapacitások létrejöttével bővülő (ön)foglalkoztatás.

Térségi hatás: Pozitív kommunikáció a „külvilág felé”.

6.2.2 Javasolt preferencia

A jelölt elemek egymás közötti preferálást nem igényelnek, egymást támogató tevékenységeket takarnak.

6.3 STRATÉGIAI PROGRAM: HUMÁN INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE

A gazdasági fejlődésben korábban szerepet játszó tényezők folyamatosan veszítenek jelentőségükből, miközben felértékelődik az emberi erőforrás, a munkaerő minősége, innovációs készsége, milyen a képzettségi szint és mennyire van összhangban a gazdaság tényleges igényeivel.

Megváltoztak (jelentős mértékben megnövekedtek) a munkavállalókkal szemben támasztott követelmények is: a bekövetkezett változások önmagát egész életen át továbbképző munkaerőt igényelnek, akinek a szakmai ismeretei készségei egész sorával egészül ki. Elvárás a munkavállalókkal szemben az is, hogy rugalmasan alkalmazkodjanak a gyorsan változó környezethez. Az új elvárásokhoz való alkalmazkodás különösen nehéz a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek számára, akiknek ehhez hatékony segítségre van szükségük.

A munkavállalókkal szemben megváltozott követelmények új feladatok elé állítják az oktatási rendszer valamennyi szintjét: fel kell készülnie a legkorszerűbb ismeretek átadására, a képzési kínálat folyamatos bővítésére, a gazdaság által támasztott kereslethez igazítására.

A programelem általános célja a térség régió gazdasági versenyképességének erősítése a humán erőforrás bázis fejlesztésén keresztül. Ennek révén erősödik a térség szakember potenciálja, javulnak a végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási lehetőségei, valamint növekszik a térség innovációs képessége.

További cél a foglalkoztatás elősegítése azok számára, akiknek munkavállalási, munkahely-megtartási esélye, a munkaképességük megváltozása, illetve velük született fogyatékoságuk miatt csökkent, illetve azok számára, akik tartósan kiszorultak a munkaerőpiacról.

6.3.1 Operatív elemek

6.3.1.1 Op.Elem: Képzési programok indítása

Leírás: Az ipari mezőgazdasági, energetikai és szolgáltatási (benne turizmus) fejlesztésekhez előzetes igényfelmérés alapján igazodó helyi képzési struktúra kialakítása, elsősorban Barcson, de a lokális központokban is, igény esetén. Szaktanfolyamok, átképzések, iskolarendszerű képzések formájában megvalósuló tevékenység, amelynek tartalmi vonatkozásait a gazdasági környezet alakítja.

Indoklás: A kistérség számára legelőnyösebb, ha a termelő, feldolgozó és szolgáltató kapacitások szakember igényét saját meglévő emberi erőforrásának felhasználásával neveli ki. Az egyes szakterületek különböző szintű képzési igényei mind iskolarendszerű, mind iskolarendszeren kívüli formákban megoldható, a megye és a régió szellemi kapacitása lehetővé teszi kihelyezett képzések indítását szinte a teljes oktatási palettán.

Helyi hatások: A településekről származó kiképzett személyek nagyobb eséllyel helyezkednek el lakhelyükön, ahhoz közel, vagy a kistérség más pontján.

Térségi hatások: A szakképzett munkavállalók rendelkezésre állása hosszú távon átalakítja a betelepült ipar szerkezetét és a nagyobb hozzáadott érték tartalmú ágazatok irányába mozdítja el. Kialakul az ún. tudás alapú térségi gazdaság.

6.3.1.2 Op.Elem: Vállalkozások felkészítése az EU -n belüli kereskedelemre, gazdasági együttműködésre

Leírás: Célzottan a térségi vállalkozások számára indított tanfolyam jellegű képzés vagy képzéssorozat funkcionális ágazati bontásban

Indoklás: Az EU csatlakozás után a helyi vállalkozások a korábbi felkészítés ellenére érdemben nem kapcsolódtak be az EU-n belüli kereskedelembe. A vállalkozók versenyképességének megtartásához, illetve fokozásához szükséges ezirányú ismeretek átadása sürgető feladatot jelent.

Helyi hatás: Versenyképességüket hosszú távon fenntartani képes vállalkozások jelenléte.

Térségi hatás: A térségi tudásbázis erősödése, szorosabb együttműködés megalapozása a külföldi befektetőkkel, kereskedőkkel.

6.3.2 Javasolt preferencia

A jelölt elemek egymás közötti preferálást nem igényelnek, egymást támogató tevékenységeket takarnak.

7 TURIZMUS FEJLESZTÉSE

A turizmus világviszonylatban az egyik legnagyobb és leggyorsabban növekvő ágazat. Gazdasági jelentőségét jelzi, hogy 2000-ben a világon megtermelt GDP nyolcadrésze a turizmusból származott, és mintegy kétszázmillió embernek adott megélhetést. A WTO hosszú távú előrejelzése szerint az ágazat további dinamikus fejlődés előtt áll, és forgalma 2010-re várhatóan megkétszereződik.

A rendszerváltás után a privatizáció, később a zöldmezős beruházások, napjainkban pedig jelentős mértékben turizmus teremti meg a tőkebeáramlás feltételeit, biztosítja az ország devizaigényét.

A turizmus kiemelt szerepet kap a fejlesztési tervezés minden szintjén. A Dél-Dunántúli régió, Somogy megye fejlesztési programjai kiemelt prioritásként említik. Az egyes turizmus ágak megnevezésében ugyan eltérnek egymástól a programok, de alapvetően mindegyik két fő irányt szab meg: 1. A fürdő- (gyógy-, termál- stb.) turizmust és 2. a szelíd (természetközeli-, csöndes- stb.) turizmust.

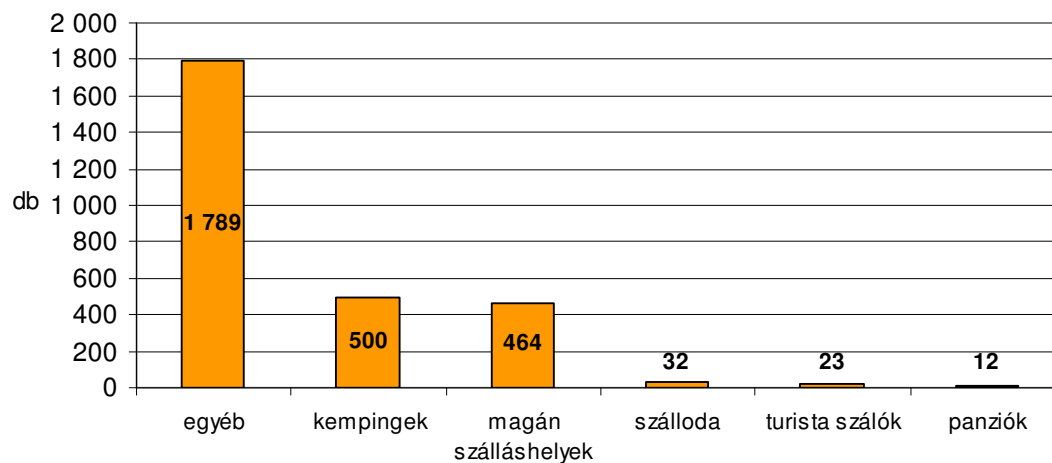
A kistérség e tekintetben természeti adottságokkal jól ellátott, hisz az előző két turisztikai ágazat mellett egyéb, speciálisabb ágazatok lefedésére is mód nyílik, így pl. az élményturizmus (vízi turizmus, horgász- és vadász turizmus)

7.1 STRATÉGIAI PROGRAM: KERESKEDELMI SZÁLLÁSHELYEK BŐVÍTÉSE

A természeti adottságok megléte önmagában nem vezet a turizmus révén beáramló vendégkör növekedéséhez (ill. csak nagyon extrém esetek kivételével), ha a kiszolgáló, ellátó infrastruktúra hiányos. Ezek közül elsőrendű a szálláshely kapacitás piaci igényeknek való megfeleltetése.

A szálláshelyek kistérségen belüli térbeli eloszlása nem egyenletes, néhány településre koncentrálódik. Barcson kívül jelentősebb szálláshellyel rendelkezik termálfürdőjéről híres Csokonyavisonta, a szintén termálfürdővel rendelkező Szulok, amely egyben a falusi turizmus övezeti központja.

Kereskedelmi és magán szállásférőhelyek száma a kistérségben, 2006

Forrás: KSH, T-Star

A térségnek, amelyik a turizmusban látja fejlődésének egyik legfontosabb hajtóerejét, törekednie kell a szálláshelyek számbeli növelésére és minőségbeli javítására. Az időszak erre kedvező lehetőséget ad, mivel a kormányzat és a szaktárca megerősítette a turizmus és annak járulékos befektetéseit érintő prioritási pozícióit.

7.1.1 Operatív elemek

7.1.1.1 Op.Elem: Babócsa, diákszállás alternatív használata

Leírás: A diákszállás (kastélyiskola) épületében berendezett turistaszállással növelhető a település befogadó kapacitása.

Indoklás: A település összetett és színes programajánlatának (Basakert, fogatversenyek stb.) következményeképpen a szállóvendégek hullámszerűen érkeznek, amely időszakokra pufferkapacitást lehet ily módon biztosítani.

Helyi hatás: Egy adott célszegmens szállásigénye lefedhetővé válik.

Térségi hatás: A kereskedelmi szálláshelyek bővülése

7.1.1.2 Op.Elem: Babócsa, szállodai szintű férőhelyek bővítése

Leírás: 40-50 fős befogadóképességű szálloda építése. A meglévő vadászház kihasználtságának növelése.

Indoklás: Az emelt komfortfokozatú szálláshelyet igénylő piaci szegmens igényeinek való megfelelés. A vadászház a nem vadászturizmusban résztvevők számára is hozzáférhetővé tenni.

Helyi hatás így a szállásigények hatékonyabban kezelhetők településen belül.

Térségi hatás: A térségen belül növekszik a magas komfortfokozatú szálláshelyek száma.

7.1.1.3 Op.Elem: Barcs, szálloda építése

Leírás: A kialakuló fürdő vendégforgalmának ellátására épített magas komfortosztályú szálloda

Indoklás: A fürdő- ill. termálturizmusba belépő Barcs szálláskapacitását mind mennyiségi mind minőségi értelemben fejleszteni kell, ahhoz, hogy a turisztikai értékek vonzása maximálisan kihasználható legyen. A létrehozott kapacitás Barcs egyéb turisztikai értékeit (pl. konferencia-, vásár turizmus stb.) is kiszolgálja.

Helyi hatás: A városi közegben lévő szálláshelyek számának emelkedése.

Térségi hatás: A térség egészének turisztikai pozíciói javulnak, mivel a központi település idegenforgalmi kapacitásai előrevetítik a vendégforgalom térségen belüli mozgását, kiáramlását.

Megjegyzés: egy jelentős szállodafejlesztés most van folyamatban

7.1.1.4 Op.Elem: Bélavár, vendégház kapacitásának fejlesztése

Leírás: A vendégház férőhelyeinek bővítése és minőségének javítása.

Indoklás: A települési szinten megvalósított turisztikai események, a meglévő értékek (Kerek-hegyi vásár, erdész emlékmű) kapcsán keletkező forgalom kiszolgálását célzó bővítés.

Helyi hatás: szálláskapacitás növekedése

Térségi hatás: közvetett

7.1.1.5 Op.Elem: Drávagárdony, vendégszobák kialakítása

Leírás: a tervezett faluközpont épületében kialakított vendégszobák.

Indoklás: A település szálláskapacitása szűkös, a természeti és turisztikai értékek vonzotta vendégek helyi ellátására megoldást kell találni.

Helyi hatás: A település turisztikai pozíciói javulnak.

Térségi hatás: A Dráva part ellátási kapacitásai hálószerűen kapcsolódnak, a térség vonzerejét növelik.

7.1.1.6 Op.Elem: Drávatamási, szálláskapacitás további bővítése

Leírás: A meglévő panzió kapacitásának bővítése és új szálláshelyek kialakítása.

Indoklás: Drávatamási lokális központként szerepel. Az itt megvalósuló turisztikai fejlesztésekre épülnek a környező települések kitörési lehetőségei. (Kastélyosdombó, Darány, Drávagárdony).

Helyi hatás: A helyi turisztikai értékek (természet, kikötő, tájház stb.) vonzásából eredő forgalom bekapcsolása a helyi gazdaságba.

Térségi hatás: A térség vendégellátó potenciáljának növekedése. (Ez esetben hatványozott mértékben, mivel járulékosan több település is fejlődik.)

7.1.1.7 Op.Elem: Heresznye, kemping kialakítás

Leírás: Partközeli területen kemping kialakítása lehetséges.

Indoklás: A településen állandó gond a szálláshelyek hiánya. A fejlesztéssel a közeli magaspárt adta lehetőségek kihasználása és az átmenő vízi turizmus egy részének helyi kötése valósulhat meg.

Helyi hatás: Szálláshelyek birtokában a turistaforgalom szegmensei helyben elláthatók.

Térségi hatás: A szálláskapacitás „nomád” kategóriájában beállt növekedés.

7.1.1.8 Op.Elem: Lad, Egészségcentrum létrehozása

Leírás: A Hoyos-kastély eladását követően az előzetes tervek szerint a kastély mint Egészségcentrum funkcionál.

Indoklás: A jelenleg szociális otthonként működő kastélyból a bentlakók áthelyezésre kerülnek. A terület kereskedelmi célra használhatóvá válik.

Helyi hatás: A szolgáltatáskör bővülése munkahelyeket teremt. A kastélyban pihenő vendégek települési fogyasztása várhatóan nem hoz áttörést, viszont a kiszolgáló infrastruktúra beáramolhat az intézménybe. (fodrász, kozmetikus stb.)

Térségi hatás: A kistérség egészség-orientált arculata erősödik.

7.1.1.9 Op.Elem: Lad, táborhely kialakítása

Leírás: A zsúpos tájházhoz tartozó területen táborhely alakítása, parkosítás.

Indoklás. a lovas és kerékpáros turizmus erősödésére számítva lovas és biciklis pihenő kiépítése, vizesblokk kialakítása az átutazó vendégek részére.

Helyi hatás: A település részévé válik a rögzült túraútvonalaknak.

Térségi hatás: A térség szolgáltatási palettája bővül.

7.1.1.10 Op.Elem: Patosfa, fogadó bővítése

Leírás: A vendégfogadó szálláskapacitásának bővítése, komfortfokozatának emelése.

Indoklás: A helyi és a környező települések szolgáltatáskínálatának bővülésével a vendégforgalom várhatóan emelkedik, a minőségi elvárások szigorodnak. Peremfeltétel: Lad, Egészségcentrum létrejötte.

Helyi hatás: Helyben pihenő idegenforgalom, a környező kapacitások kimerülésével a térségben tartható a vendég.

7.1.1.11 Op.Elem: Péterhida, fogadó fejlesztése

Leírás: A malomfogadó szálláskapacitásának bővítése

Indoklás: Helyi szintű elhelyezési lehetőségeket bővíteni kell, mivel a falusi turizmus erősítésére a települései lehetőségek korlátozottak.

Helyi hatás: szálláskapacitás növekedése.

Térségi hatás: közvetett

7.1.1.12 Op.Elem: Rinyaújlak, falusi vendéglátás fejlesztése

Leírás: A településen a magánvendéglátás feltételeinek javítása, bővítése. Peremfeltételek: Fürdő bővítése, összekötő út megépítése.

Indoklás: A már eddig is meglévő „vendégátjárás” aránya fokozható.

Helyi hatás: A bővülő csokonyavisontai fürdő táogatóinak egy része helyben szállásolható el.

Térségi hatás: A térség fürdőkapacitásának minél hatékonyabb kihasználása.

7.1.1.13 Op.Elem Szentborbás, kemping kialakítása

Leírás: A meglévő vízmesterház melletti területen lehetséges táborhely kialakítása.

Indoklás: A fejlesztéssel a közeli part adta lehetőségek kihasználása és az átmenő vízi turizmus egy részének helyi kötése valósulhat meg.

Helyi hatás: Szálláshelyek birtokában a turistaforgalom szegmensei helyben elláthatók.

Térségi hatás: A szálláskapacitás „nomád” kategóriájában beállt növekedés.

7.1.1.14 Op. Elem: Szentborbás, vadászház kihasználtságának növelése

Leírás: A vadászház kihasználtsága idényszerű és ciklikus.

Indoklás: A vízi turizmus forgalmának helyi kötése növelhető.

Helyi hatás: Szálláskapacitás minőségi palettája bővül.

Térségi hatás: A térségi szálláskapacitás növekményeképp a térség turisztikai pozíciójának javulása.

7.1.1.15 Op. Elem: Vízvár, parkerdei szállás kialakítása

Leírás: A Parkerdőben lévő esőház átalakítása vendégek éjszakai szállásolására.

Indoklás: A település szűkös szálláskapacitása növelhető.

Helyi hatás: A Parkerdő és a település turisztikailag felértékelődik.

Térségi hatás: A térségi szálláskapacitás növekményeképp a térség turisztikai pozíciójának javulása.

7.1.2 Javasolt preferencia

A települési tervek és elképzelések kiterjedtsége miatt az operatív elemeket csoportba rendezve preferáljuk. A csoportok kialakítása során a megvalósíthatóság racionalitása ill. peremfeltételek megléte a szervezési szempont.

P1.: A megvalósítást végző befektető ismert és szándékai azonosíthatóak.

P2.: Peremfeltételek teljesülését várja

P3.: A tevékenység ötletszintű, kialakítási terv még nem létezik, tulajdonosi akarat nem ismert.

P1. csoport:

Barcs, szállodaépítés; Babócsa diákszallás alternatív használata és szállodai férőhely bővítés; Bélavár, vendégház kialakítás; Drávagárdony, vendégszobák kialakítása; Drávatamási, szálláskapacitás bővítés; Lad, táborhely kialakítása; Vízvár, parkerdei szállás kialakítása.

P2. csoport:

Patosfa, fogadó bővítése; Rinyújlak, falusi vendéglátás fejlesztése, Szentborbás, vadászház kihasználtságának növelése.

P3 csoport:

Heresznye, kemping kialakítás; Péterhida, fogadó fejlesztése; Szentborbás, kemping kialakítása;

7.2 STARTÉGIAI PROGRAM: FÜRDŐTURIZMUS FEJLESZTÉSE

Hazánk területének 84 százaléka alatt található igen változatos korú (a devontól a triáson át a miocénig valamennyi földtörténeti korból származó), hőfokú és ásványi anyag összetételű termálvíz.

A kistérség Magyarország termál- ill. gyógyvízzel egyik kiemelkedően jól ellátott területén található. Ez remek kiindulási alapot ad hosszú távú, a vízvezetékrendszer mint természeti kincsre alapozó fejlesztési stratégiák építésére. A fenntartható hévízgazdálkodás feltételeinek megteremtésével hosszú távon biztosítható az egészségturisztikai beruházások háttere.

A fenntarthatóság az elkövetkező időszak központi problémája lesz. Vigyázni kell a megvalósuló projektek régiós halmozódására. Jelenleg az unió területén gazdaságilag nem támogatják 30–50 kilométeren belül olyan fürdőkomplexumok építését, amelyek a termálvíz- utánpótlást veszélyeztetik, illetve az adott régió, térség fenntartható turizmusát terhelnék túl. Egyes szakértői csoportok a területi elvű gyógyfürdőhelyi igazgatóságok felállítását javasolják.

A fürdőkapacitások fejlesztése mellett kiemelten kell foglalkozni a térségi ill. településmarketinggel, mivel ma az egészségturizmusban a vállalati marketing az az elem, amelyik egységnyi ráfordítással a legnagyobb többlethozamot képes elérni.

7.2.1 Operatív elemek

7.2.1.1 Op.Elem: Barcs, termálfürdő fejlesztése gyógyászati részleggel

Leírás: A termálfürdőre alapozva komplex gyógyinfrastruktúra kialakítása

Indoklás: A fejlesztéssel a város olyan turisztikai potenciál birtokába kerül, amely révén vonzereje jelentős mértékben emelkedik.

Helyi hatás: Munkahelyek teremtnének, a beáramló vendégkör növekedése folytán a meglévő turisztikai értékek látogatottsága emelkedik.

Térségi hatás: A kialakítandó centrum kapacitásai elősegítik a vendégkör növekedését, a centumból kiáramló forgalmat a térség, mint szolgáltató képes járulékos programokkal ellátni.

7.2.1.2 Op.Elem: Bélavár, strand kialakítása

Leírás: A kavicsbánya felhagyott területeinek stranddá való alakítása, a bánya tulajdonosi körével való megegyezés szerint.

Indoklás: A település ellátási és turisztikai potenciáljának erősödését támogató fejlesztés. A vízi turizmus vendégkörének helyi kötését segíti elő.

Helyi hatás: A település szolgáltatásrendszerének teljesebbé válása, a vendégforgalom emelkedése.

Térségi hatás: a Drávai vízi turizmus vonzerejének növekedése, a komplexebbé váló szolgáltatásrendszer következtében.

7.2.1.3 Op.Elem: Csokonyavisonta, fürdőfejlesztés

Leírás: Az üzemelő fürdő kapacitásbővítése, szolgáltatási elemeinek bővítése, a szolgáltatási elemek minőségi szintjének emelése. (új kutak fúrása, medenceszám emelése, vízforgatók beépítése, szociális infrastruktúra felújítása stb.)

Indoklás: A jelenlegi éves vendéglétszám 100 ezer főről 240 ezerre emelhető és emelendő. A fürdőkapacitás fejlesztése indukálja a kiszolgáló kapacitások növekedését is mind helyi, mind vonzáskörzeti szinten.

Helyi hatás: A települési forgalom növekedése (helyben és a vonzás-körzetben), a helyi gazdasági élet élénkülése.

Térségi hatás: A térség termálvagyonának alapján kialakult kedvező fogyasztói megítélés erősödése, rögzülése, ezáltal a térség turisztikai pozícióinak javulása.

7.2.1.4 Op.Elem: Kálmánca, termálfürdő helyreállítása

Leírás: A korábban üzemelő termálfürdő gazdaságilag lehetetlen helyzetbe került, tulajdoni helyzete megváltozott. A tulajdonviszonyok rendezését követően a fürdő a település gazdasági életébe illeszthető.

Indoklás: A vízvagyon jelenléte adja a település kitörési lehetőségeinek potenciálisan leghatékonyabb eszközét,

Helyi hatás: Az üzembeállítás forgalmi hatása közvetlenül hat a település gazdasági életére.

Térségi hatás: A kistérség termálvízre alapozott potenciálja tovább bővül, a külvilág felé hatékonyabban képviselhető a térség egészség-orientáltsága.

7.2.2 Javasolt preferencia

A 7.1.2 pont szerinti bontásban:

P1.:Barcs, termálfürdő gyógyászati fejlesztése;

P2.: Csokonyavisonta, termálfürdő fejlesztése (itt peremfeltétel a tulajdonosi struktúra átalakítása, magántőke bevonása)

P3.: Bélavár, strand kialakítása; Kálmánca, termálfürdő helyreállítása;

7.3 STRATÉGIAI PROGRAM: VADÁSZ- ÉS HORGÁSZTURIZMUS FEJLESZTÉSE

7.3.1 Operatív elemek

7.3.1.1 Op.Elem: Patosfa, horgászto fejlesztése

Leírás: a magánkézben lévő horgászto kiszolgáló infrastruktúrájának bővítése.

Indoklás: A település turisztikai potenciálja szűk, vendégforgalmat leginkább ez a turisztikai szegmens jelenthet.

Helyi hatás: Közvetlen forgalomművekedés, helyi fogyasztás emelkedése.

Térségi hatás: A térségi horgászhelyek számbeli és minőségbeli gyarapodása.

7.3.1.2 Op.Elem: Homokszentgyörgy, horgászto fejlesztése

Leírás: A meglévő horgászto kiszolgáló infrastruktúrájának bővítése.

Indoklás: A település turisztikai potenciálja szűk, vendégforgalmat leginkább ez a turisztikai szegmens jelenthet.

Helyi hatás: Közvetlen forgalomművekedés, helyi fogyasztás emelkedése.

Térségi hatás: A térségi horgászhelyek számbeli és minőségbeli gyarapodása.

7.3.1.3 Op.Elem: Péterhida, horgászparadicsom kialakítása

Leírás: Az Ó-Dráván található horgászhelyek alkotta egység kiszolgálási és ellátási infrastruktúrájának bővítése.

Indoklás: A természeti környezet adta lehetőségek kihasználása e formában történhet a leghatékonyabb módon.

Helyi hatás: Közvetlen forgalomművekedés, a település arculata a külvilág felé meghatározottabbá válik.

Térségi hatás: A drávai kiszolgálási infrastruktúra egységessé válása.

7.3.1.4 Op.Elem: Bélavár, horgászhelyek fejlesztése

Leírás: A fekete sügér állományra épített horgászhelyek mennyiségi és minőségi fejlesztése.

Indoklás: A kavicsbánya és a horgászat érdekkülönbözeteinek feloldását követően a település a horgászturizmus egyik központjává válhat.

Helyi hatás: Közvetlen forgalommnövekedés

Térségi hatás: A drávai kiszolgálási infrastruktúra egységessé válása.

7.3.1.5 Op.Elem: Vízvár, horgászturizmus fejlesztése

Leírás: A Dráva-holtág megfelelő környezetet teremt a horgászok településre való csábítására. A kotrási munkák megszervezésével a kiszolgálási kapacitás növelhető.

Indoklás: A meglévő kiszolgálási infrastruktúra további fejlesztése, kifejezetten az ellátási minőség tekintetében megkerülhetetlen.

Helyi hatás: Közvetlen forgalommnövekedés, a település arculatának rögzülése a külső környezetben.

Térségi hatás: A drávai kiszolgálási infrastruktúra egységessé válása.

7.3.1.6 Op.Elem: Csokonyavisonta / Rinyújlak, horgásztó fejlesztése

Leírás: A közeli horgásztó kiszolgálási minőségének javítása. (pihenőhelyek, parkolóhelyek építése.)

Indoklás: A fürdővendégek számára alternatív kikapcsolódási lehetőség biztosítása, a horgászturizmus célközönségének településre való vonzása.

Helyi hatás: Az alternatív programok körének szélesedésével a fürdő vonzereje emelkedik.

Térségi hatás: közvetetten a fürdőkapacitás felértékelődése révén.

7.3.1.7 Op.Elem: Szulok, horgásztó fejlesztése

Leírás: A közeli horgásztó kiszolgálási minőségének javítása. (pihenőhelyek, parkolóhelyek kialakítása, befogadó képességük bővítése.)

Indoklás: A horgászturizmus önmagában is, de a vadászturizmussal kapcsolatosan is a település kitörési pontját alkotja. Minőségi fejlesztése, kapacitásának bővítése, kínálatának komplexebbé tétele A helyi forgalmat növelni képes.

Helyi hatás: Közvetlen forgalomnövekedés

Térségi hatás: A szolgáltatásrendszer mennyiségi és minőségi javulása.

7.3.1.8 Op.Elem: Szulok, vadászturizmus fejlesztése

Leírás: A meglévő kiszolgálási kapacitás (programszervezés, vadász-ház) bővítése, új szolgáltatási elemek bevezetése, kapcsolat a vadász- és horgászturizmus között.

Indoklás: A vadászati programok szervezése időben átfogja az egész évet. A kiszolgálási kapacitások bővítése az odalátogató vendégek számát növelni képes.

Helyi hatás: Közvetlen forgalomnövekedés, a település arculata turisztikailag vonzóbbá válik.

Térségi hatás: A vadászturizmushoz kapcsolt infrastruktúra térségi bővülése a térség turisztikai potenciálját erősíti.

7.3.1.9 Op.Elem: Kálmánca, horgásztó fejlesztése

Leírás: A magánkézben lévő horgásztó kiszolgáló elemeinek kiépítése (pihenők, parkolók, szociális létesítmények)

Indoklás: A fejlesztés során megvalósuló kapacitásnövekmény közvetlen forgalomnövekedést eredményez, kiváltképp, ha a település megközelíthetősége javul.

Helyi hatás: A turisztikai kínálat bővül.

Térségi hatás: A kistérség egészség-orientált turisztikai arculata erősödik.

7.3.1.10 Drávagárdony, horgászati jelleg erősítése

Leírás: A meglévő és kialakítandó horgász helyek kiszolgálási kapacitásainak bővítése (pihenőhelyek, parkolók, szociális létesítmények)

Indoklás: A feladat jól illeszkedik a település „természetközeli” arculatának erősítéséhez, a horgászturizmus fejlesztése kapcsolódik a szálláshelyek és a vadászturizmus nyújtotta lehetőségekhez.

Helyi hatás: A település arculata kristályosodik, a rendszert képező turisztikai fejlesztésekkel munkahelyek ill. addicionális jövedelemforrások keletkeznek,

Térségi hatás: A Dráva-parti szolgáltatásrendszer komplexebbé válik.

7.3.2 Javasolt preferencia

A drávai horgászatra vonatkozó elemek kiemelten kezelendők, mivel a folyómenti szolgáltatásrendszer komplex jellegének biztosítása elsődleges feladat.

A vadászturizmus fejlesztését célzó elem végrehajtására a tulajdonosi szándék adott, külön előnye, hogy köthető a helyi horgászturizmushoz is.

A tavi horgászatra vonatkozó elemek külön preferálása nem feltétlenül szükséges, a fejlesztések egymásnak nem ellentmondóak, a horgászhelyek számának lehetőség szerinti növekedése a térség egészére is pozitívan hat vissza.

7.4 STRATÉGIAI PROGRAM: LOVAS-, KERÉKPÁROS- ÉS GYALOGOS TURIZMUS FEJLESZTÉSE

7.4.1 Operatív elemek

7.4.1.1 Op.Elem: Drávamenti kerékpárút további kialakítása

Leírás: A Dráva folyó partján, nagyrészt a régi határ nyomsáv vonalát követve összefüggő kerékpárút kialakítása Szentborbás és Bélavár között a már megvalósult Barcs-Drávatamasi szakasz folytatásaként (ami egyben részét képezi a térségen kívüli, hasonló irányú fejlesztéseknek)

Indoklás: A Dráva mentén létrhozott kerékpárút a térség egyérszt, elsősorban a vízparti településeket fűzi fel, megteremtve ezáltal az átmenő forgalom kiszolgálására vonatkozó lehetőségeket is.

Hatás: A térség vonzerejének növekedése, a települések helyi forgalmának erősödése.

7.4.1.2 Op.Elem: Babócsa, lovas és kerékpáros útvonalak kialakítása

Leírás: Babócsa és vonzáskörzete területén kerékpáros és lovas forgalomra alkalmas túraútvonalak kialakítása (pl. Bolhó, Rinyaújnép, Komlósd. S. aracs irányába.)

Indoklás: Babócsa, mint lokális központ színes turisztikai kínálattal rendelkezik, a vázolt fejlesztéssel a beáramló vendégkör a vonzáskörzeten belül osztható, számukra a turisztikai választék bővíthető. A lovas útvonalak kialakítása különösképpen indokolt, mivel az itt rendezett fogatversenyek révén a település a lovasközönségben belül ismertté vált.

Helyi hatás: Közvetlen forgalomnövekedés, önálló turisztikai egység létrejötte.

Térségi hatás: A térségi szintű programkínálat bővülése.

7.4.1.3 Op.Elem: Barcs, kiszolgáló infrastruktúra bővítése

Leírás: A barcsi turisztikai programok kínálatát teljesebbé teendő, a következő, e kategóriába tartozó fejlesztések kerülhetnek megfontolásra: arborétum kialakítása, vadaspark létrehozása, mindezek felé és ezeken belül gyalogos ill. kerékpáros közlekedésre alkalmas utak kialakítása, információs anyagok készítése.

Indoklás: A meglévő programajánlatok színesebbé tételével a város idegenforgalmi kapacitásai hatékonyabban használhatóak, a város, mint turisztikai célpont felértékelődik.

Helyi hatás: Közvetlen forgalomnövekedés

Térségi hatás: A város turisztikai célpont jellege mellett kiindulópontként is szolgál a térség turisztikai értékeit megismerni vágyók számára.

7.4.1.4 Op.Elem: Bolhó, lovaskapacitás fejlesztése

Leírás: A meglévő kapacitások befogadóképességének és programajánlatának bővítése. (kocsizás Barcs és Babócsa irányába stb.)

Indoklás: A keresleti oldal adatai szerint a megnövelt kapacitás kihasználása biztosított.

Helyi hatás: Forgalomnövekedés, szélesebb programkínálat.

Térségi hatás: A lovas sport kapacitások térségi szintű növekedése révén a térség attraktív jellege növekedik.

7.4.1.5 Op.Elem: Csokonyavisonta / Rinyaújlak sétaútvonalak kialakítása

Leírás: A jelzett települések közelében gyalogos turisták, ill. a fürdővendégek részére addicionális programlehetőség alakítása.

Indoklás: A fürdővendégek számára nyújtott kiegészítő lellegű programlehetőségek körét szélesíteni kell. Ezeknek jellegükben alkalmazkodniuk kell a jellemző vendégkör igényeihez (jelen esetben főleg idősebb, egészségügyi panaszokkal rendelkezőkről van szó.)

Helyi hatás: A programkínálat bővülése.

Térségi hatás: A térség turisztikai vonzerejének emelkedése.

7.4.1.6 Op.Elem: Csokonyavisonta, nosztalgia túraprogramok szervezése

Leírás: Az észak felé húzódó Zselicség irányába történő nosztalgikus postakocsi utazások szervezése, ennek helyi feltételeinek megteremtése.

Indoklás: A fürdővendégek számára nyújtott kiegészítő jellegű programlehetőségek körét szélesíteni kell. Ezeknek jellegükben alkalmazkodniuk kell a jellemző vendégkör igényeihez (jelen esetben főleg idősebb, egészségügyi panaszokkal rendelkezőkről van szó.)

Helyi hatás: A programkínálat bővülése.

Térségi hatás: A térség turisztikai vonzerejének emelkedése.

7.4.1.7 Op.Elem: Komlósd / Istvándi vártúra útvonal fejlesztése

Leírás: A jelzett útvonalon elsősorban gyalogos turisták részére tematikus programlehetőség alakítása.

Indoklás: Az útvonal a Babócsa-Sziegetvár közötti hadiutat követi, megfelelő promócióval vonzóvá tehető.

Helyi hatás: Az átmenő forgalom bővülése.

Térségi hatás: Programkínálat szélesítése.

7.4.1.8 Op.Elem: Lad / Homokszentgyörgy, kerékpárút építése

Leírás: A települések között kerékpárút megépítése.

Indoklás: A kerékpárúttal a települések bekapcsolódnak a térségen belüli és a térségek között lezajló turistaforgalomba

Helyi hatás: A vendégforgalom növekedésével a helyi kereslet fogyasztás nő, addicionális bevételek jelentkeznek.

Térségi hatás: Kerékpárutak hosszának növekedése.

7.4.1.9 Op.Elem: Lad / Homokszentgyörgy, lovas és kerékpáros pihenő építése

Leírás: A zsúpos tájház közelében ill. a ladi iskolaparkban infrastrukturálisan kialakított lovas és kerékpáros pihenőhely („kikötő”) kialakítása.

Indoklás: A meglévő, és a tervezett Egészségcentrum kialakításával párhuzamosan bővülő turisztikai szegmens számára addicionális szolgáltatások bevezetése.

Helyi hatás: A helyi kiszolgáló infrastruktúra teljesebbé válása.

Térségi hatás: ugyanaz, mint helyi szinten.

7.4.1.10 Op.Elem: Szulok, lovas sport kapacitás fejlesztése

Leírás: A meglévő lovarda befogadóképességének és meglévő lovasprogramajánlatának bővítése.

Indoklás: A keresleti oldal adatai szerint a megnövelt kapacitás kihasználása biztosított.

Helyi hatás: Forgalmnövekedés, szélesebb programkínálat.

Térségi hatás: A lovas sport kapacitások térségi szintű növekedése révén a térség attraktív jellege növekedik.

7.4.2 Javasolt preferencia

A drávaparti kerékpárút elsődleges támogatást élvez. A folyóparti településeket összefűzve egy speciális turisztikai klaszter képződhet.

A lovassporthoz kötődő fejlesztések preferáltak másodsorban, Részben mert a térség egészségközpontú imázsát hatékonyan erősíteni képesek, másrészt mivel köréjük jó eséllyel szerveződik fizetőképes vendégkör.

A térség egyéb területein megvalósítandó kerékpárutak és túraútvonalak harmadlagosan támogatandók, főleg abban az esetben, ha hozzájuk egyéb kiszolgáló jellegű infrastruktúra kialakítása is kapcsolódik.

7.5 VÍZI TURIZMUS FEJLESZTÉSE

7.5.1 Operatív elemek

7.5.1.1 Op.Elem: Barcs, kikötő fejlesztése

Leírás: A csónak ill. hajókikötő kapacitásának bővítése, kapcsolódó kiszolgálási kapacitásának javítása (kerékpárberlet, lovasistálló, fogadó,).

Indoklás: A fejlesztés egyrészt a vonzani kívánt potenciális vendégekört képes közvetlenül növelni, ugyanakkor kiegészítő jellegű turisztikai termékek bevezetését is lehetővé teszi (pl. sétahajózás)

Helyi hatás: A turisztikai vonzerő növekedése. Programkínálat növekedése.

Térségi hatás: A város turisztikai célpont jellege mellett kiindulópontként is szolgál a térség turisztikai értékeit megismerni vágyók számára.

7.5.1.2 Op.Elem: Drávatamási, kikötő fejlesztése

Leírás: A csónak ill. hajókikötő kapacitásának bővítése, kiszolgálási minőségének javítása.

Indoklás: A település és vonzáskörzete értékeinek látogatottságát a kikötő és a kapcsolódó infrastruktúra jelentősen növeli.

Helyi hatás: A települési és a körzetben létesült ellátó egységek kihasználása javul.

Térségi hatás: A térség, különösen annak folyóra települt programkínálata szélesedik, a kiszolgálási összkép javul, a turisztikai vonzerő növekszik.

7.5.2 Javasolt preferencia

Az elemek preferálása nem szükséges. A barcsi kikötőhöz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése folyamatban.

8 A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG KOMMUNIKÁCIÓS STRATÉGIÁJA

Egy kistérség kommunikációs stratégiájának kialakítása, majd megvalósítása a régió és az ahhoz tartozó települések gazdasági-társadalmi fejlődésének fontos alapfeltétele. A pozitív hatást kiváltó kommunikáció, és a formálódó kistérség iránt érdeklődés, bizalom a régió fejlődését jelentős mértékben felgyorsíthatja. Magyarország régióira általában jellemző, hogy nincs szakmailag és tudatosan végiggondolt kommunikációs stratégiájuk, s a legtöbb esetben hiányoznak a szervezeti és szakmai feltételek is.

A kommunikáció két szempontból is nélkülözhetetlen a kistérségek számára. Egyik oldalról kiemelkedő a szerepe a régióidentitás megvalósításában, másik oldalról a kistérség iránti vonzerő erősítésében. A régió a belső és a külső célcsoportok, más felosztásban az elsődleges és a másodlagos célcsoportok esetében a jó azonosítási lehetőséget teremti meg, a vonzerő-kialakítás pedig elsősorban a külső célcsoportok kedvező irányú befolyásolására szolgál.

A kommunikációs stratégia egyik feladata megteremteni azt a keretrendszert, amelyen belül minden ezzel kapcsolatos munka folyik a jövőben, másik feladata pedig az, hogy segítségével a hosszú távú gondolkodás és tervezés lehetőségére nyílik mód.

Célszerűnek tűnik a továbbiakban pontosan definiálnunk a kommunikációs stratégia fogalmát. E szerint a kommunikációs stratégia hosszú távon ható, átfogó, általános feladatok, célkitűzések, tervezett kommunikációs munkák rendszere, amely a kistérség, a település meghatározott, legfontosabb céljainak elérésére irányul. Fontos az is, hogy a kommunikációs stratégiának szorosan kapcsolódnia kell a kistérség általános fejlesztési és az arra épülő egyéb részstratégiáihoz.

A marketing szakirodalom részletesen tárgyalja a különböző kommunikációs eszközök típusait, amelyek a régió- és településmarketingben is ugyanúgy használatosak. Az egyes kommunikációs eszközök sorából kiemelkedő a PR tevékenység szerepe, mivel hatékonyan tudja megvalósítani a tájékoztatás és a közvélemény-formálás szintézisét. A kommunikációs eszközök hatásukban egymásra épülnek, több kommunikációs eszköz együttes alkalmazása, összehangolása ma már alapkövetelmény. A stratégiai tervezés előtt azt is célszerű tisztázni, hogy a szóba jöhető célcsoportok nem egyformák, ezért különböző kommunikációs programokat kell kidolgozni az egyes célpiacok számára.

A következőkben részletesen bemutatásra kerül a Drávamente kistérség kommunikációs stratégiája a modern marketing és marketingkommunikáció alapelveinek megfelelően.

8.1 A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG IDENTITÁSÁNAK MEGTEREMTÉSE

A kommunikációs stratégia célja, hogy egy tudatos, szervezett folyamat eredményeként pozitív irányba fejlessze, ha szükséges megváltoztassa a jelenlegi kistérségi imázst, arculatot.

A stratégia erre épülő céljaként fogalmazható meg, hogy kialakuljon az adott területen érdekelt, a stratégia megvalósításában együttműködő partnerek egyetemes akarata a siker feltételeinek megteremtésében, az ahhoz biztosítandó feltételek létrehozatalában, s az újrapozícionálás fő elemeinek meghatározásában.

A kistérségi identitás két oldalról teremthető meg. Egyrészt a Drávamente kistérség és az ahhoz kapcsolódó 26 település lakossága, valamint az itt élő gazdálkodók körében kell egy olyan kistérségi tudatot kialakítani, amely elősegíti a régióhoz kötődést, nem utolsósorban aktív és közös cselekvésre készíti az itt élőket a kistérség érdekében. Ez megvalósulhat a lakosok, illetve a vállalkozások ügyeinek megfelelő színvonalon történő intézésében, akárcsak a határozottság, az önbizalom, a kezdeményezőkézség, avagy közösségi rendezvények, kezdeményezések formájában. Röviden megfogalmazva a leírtak azt jelentik, hogy kialakításra kerül az ún. „mi tudat”. A „mi tudat” kialakításában kiemelkedő jelentősége van az önkormányzatok és a települések lakossága közötti kapcsolatok minőségének. Erre építve nélkülözhetetlen feladat a kistérség települései közötti szervezeti és személyes, baráti, közösségi kapcsolatok kialakítása és ápolása.

A kistérségi identitás másik feladata a külső közvélemény felé megfogalmazandó üzenetek kialakítása. Ehhez azonban elemezni kell, hogy a kistérség miben képez egyediséget, milyen szempontok alapján lehet azt megkülönböztetni más régióktól, más szóval melyek azok a komparatív versenyelőnyök, amelyek „jól eladhatóvá” teszik a Drávamente kistérséget. A végső cél az, hogy a külső közvélemény (a potenciális célcsoportok) szemében a kistérség rokonszenvesnek tűnjön, továbbá teremthető meg a hihetőség, az elfogadási készség és a bizalom.

A kétoldalú kommunikáció eredményeképpen kialakítható az ún. kistérségi imázs. Itt lényeges, hogy a kistérséget jellemző objektív tények (pl. a gazdaság helyzete, az infrastruktúra állapota, a turizmus sajátosságai) és az egyes célcsoportok által felállított szubjektív imázs (visszatükröződő kép) között ne legyen lényeges különbség, a kettő összhangban legyen. A kistérség gyorsabb fejlődése, mint alapcél érdekében a kommunikációs tevékenység révén kell megvalósítani azt a stratégiai alaphangot, amely a kistérség egyedisége, beazonosíthatósága és összetéveszthetlensége megvalósítható.

8.2 A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG EGYSÉGES ARCULATÁNAK KIALAKÍTÁSA

A kistérség egységes megjelenése kiemelkedő fontosságú kérdés. Az egységes arculat egyik oldalról segíti a kistérségben a belső kohézió kialakítását, másik oldalról pedig megteremti az egységes kifelé irányuló kommunikáció alapjait, kifelé azonosítva a Drávamente kistérséget. A más kistérségektől, illetve régióktól történő megkülönböztetést szolgálják a szimbólumok, a formai arculati elemek, amelyeket egy ún. arculati kézikönyvnek kell tartalmaznia. A következőkben felsorolásra kerülnek azok a legfontosabb arculati elemek, amelyek elkészítése a kistérség részéről mindenképpen indokolt:

Vizuális alapelemek:

- A kistérség logója, amely széleskörűen használható kiadványokon, rendezvényeken, információs anyagokon, s amely egységesen jeleníti meg a térséghez tartozást.
- Tipográfia, használt betűtípusok megjelenítése, amely a kistérség egységes arculatához hozzájárul.
- A kistérség fő színeinek kialakítása.
- A levélpapír, a fax előlap egységes megjelenítése.
- Egyéb tervezendő kellékek (névjegykártyák, borítékok, a kistérség logójával ellátott feladó pecsét stb.).

Speciális arculati elemek:

- Kistérségi honlap megtervezése.
- Szerződések formai tervezése, szerződés írástervek.
- Oklevél terv.
- Televíziós bejelentkezési kép.
- Audio elemek, dallamok megtervezése, párhuzamosan a logóval, szlogen-nel.
- Pecsét formai megtervezése.
- Hirdetési terv (ajánlati és pályázati felhívások).
- Ajándékokhoz papírzacskóterv.
- Szóróanyag tervek.
- Kiadványokon és egyéb írásos kommunikációban megjelenő standard elemek (kistérségi ülések, tanácskozások formai kivitelezése stb.).

8.3 A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG EGYSÉGES MEGJELÉNÉSÉNEK FOLYAMATA

Ahhoz, hogy a Drávamente kistérség a versenytársaitól jól megkülönböztethető legyen, közben pedig egyedinek és vonzónak is tűnjön, a piaci megjelenés során különbséget kell felmutatnunk a kistérség és a versenytársak ajánlata között. Az ajánlat (az üzenet) a valós versenyelőnyökre kell, hogy helyezze a hangsúlyt, amelyek csak akkor jelentenek tényleges versenyelőnyt, ha a célcsoportok is vonzónak találják azokat. A kistérségi kommunikációnak egységesnek kell lennie ahhoz, hogy a régió megjelenése minden egyes célcsoportban ugyanúgy tükröződjön vissza.

A leírtakat célként kezelve a következő lépések megtételére van szükség a kistérségben:

- Pozicionálás – a kistérségre jellemző megkülönböztető és egyedi jellemzők azonosítása a versenytársakhoz képest.
- Célcsoportok pontos meghatározása – milyen jellemzőik, attitűdjeik vannak, hogyan érhetők el stb.
- Racionális és emocionális magyarázat a célcsoportok számára (mit ígérünk?).
- Az egyes célcsoportok elérésnek kommunikációs eszközei.

8.4 A DRÁVAMENTE KISTÉRSÉG POZÍCIONÁLÁSA, AZ EGYEDI ELADÁSI ÜZENET

A Drávamente kistérség egy rendkívül sokszínű, kiemelkedő természeti, kulturális és turisztikai vonzerővel rendelkező régió, amelynek legfontosabb jellemzői (az ún. „régiószemélyiséget” biztosító tényezők) a következők:

- Szubmediterrán jelleg
- Barcs a déli kapu
- Színes történelmi múlt
- Sokszínűség
- Törökkori emlékek
- Egyedülálló természeti értékek

- Természetközelség
- Etnikai sokszínűség
- Bevásárló turizmus
- Gyógyfürdőzés kiváló lehetőségei
- Vadászat és horgászat lehetőségei

A kistérség adottságainak és jellemzőinek figyelembe vételével olyan megkülönböztető és egyedi pozíciót kell kialakítani, amely jól kommunikálható és a célcsoportok számára is szimpatikus, ugyanakkor vonzó. A kistérség egyik feladata lesz több olyan szlogenvariáció (hívómondatok) kialakítása, amelyek az előzőekben leírtakat alátámasztják. Lehetséges régióüzeneti alapként mindenképpen javasolható a mediterrán jellegből adódó derűs, vidám életszemlélet kihangsúlyozása, amelyhez a hagyományos magyaros vendégszeretet és a tiszta érintetlen természet kapcsolódik. Ez a turizmus fejlesztésében hangulati elemként működhet. Ugyanakkor célszerű a régióüzenetben azt is megjeleníteni, hogy a kistérség miért lehet vonzó a vállalkozói tőke számára.

A leírtak alapján a kistérségben három kiemelt területre történő pozícionálást tartunk célszerűnek:

- Gazdaságfejlesztés a térség vállalkozói és a külső befektetők vonzása érdekében.
- Az életminőség, mint a lakosság és a helyi vállalkozók helyhez kötődésének erősítése.
- A turizmus, mint a leghatékonyabb külső imázsformáló és a kistérség szempontjából az egyik legfontosabb lehetőség.

8.4.1 A gazdaság, mint pozícionálási elem

A Drávamente kistérség szempontjából fejlesztési lehetőségként megfogalmazódhat a gazdaság erősítése, a működő tőke vonzása. Ugyanakkor közismert, hogy a kistérség adottságai mindennek előtt a természeti és kulturális értékek, továbbá a turizmus terén kiemelkedők, jelentős vonzerőt biztosítva a térség települései számára. Mindazonáltal hiba lenne lemondani arról a lehetőségről, hogy a kistérség pozícionálásában megjelenjen a gazdaság fejlesztése is. A cél az, hogy bizonyítsuk: a régióknak van koncepciója a megújulásra, a gazdasági fejlődés már elindult a térségben, a helyi vállalkozók pedig elégedettek. Az üzleti bizalom megszerzése elsősorban a külső befektetők felé kell, hogy irá-

nyuljon, ugyanakkor nem szabad megfedkezni a kistérségben működő vállalkozások bizalomerősítéséről sem.

A gazdasági fejlődésre utaló néhány szlogen-lehetőség:

(nem „kész” szlogenek, csak alapvariánsok!)

- A kapcsolatok régiója
- Egyre aktívabb gazdasági környezet
- Befektetőbarát környezet
- A vállalkozások hatékony támogatása

8.4.2 Az életminőség javítása, mint pozícionálási lehetőség

A cél annak bizonyítása, hogy a kistérségben az életminőség nem csupán az anyagi jóléthez kapcsolódik, hanem legalább ennyire fontos a lakóhely-vonzerő, az identitástudat, a lokálpatriotizmus, valamint az önbizalom és a cselekvési készség kihangsúlyozása. Mindenekelőtt azokat a kulturális, sport, önkormányzati mozgalmakat és szolgáltatásokat kell erősíteni, amelyek a kistérség lakosságának közösségi élményeket biztosítanak, erősítve bennük az identitástudatot. Ebben a pozícionálási szakaszban kiemelkedő jelentősége van az önkormányzatok kezdeményezéseinek, a rendezvényeknek, ünnepeknek. Fontos az önkormányzatok és a lakosság, továbbá a helyi vállalkozók közötti kapcsolatok minősége, a „polgárbarát”, a „vállalkozásorientált” szemlélet elterjedése.

Néhány szlogen-lehetőség, amely üzenetként megfogalmazható:

- Itt érdemes élni
- A kistérség, ahol otthon vagyunk
- Közösen EGYmásért
- Szűkebb hazánk közös értékei
- Harmóniában élünk a természettel és történelmi múltunkkal

Ebben a munkában különösen nagy a szerepe a helyi médiumoknak, ugyanis a helyi lakosok – számtalan felmérés eredményei igazolják – elsősor-

ban vagy kizárólagosan a helyi tájékoztatói forrásokat használják az információk beszerzésére.

8.4.3 A turizmus pozicionálása, mint a Drávamente kistérség kiemelkedő vonzereje

A turizmus viszonylag rövid idő alatt az egyik leghatékonyabb imázsformáló tényező egy régióban. A turizmus pozicionálásának célja a kistérség turisztikai fejlesztéseinek, programjainak és beruházásainak bemutatása és megismertetése a közvéleménnyel. A turisztikai termékek pozicionálásában számos olyan sajátosság van, amelyek kiváló keretet biztosítanak a Drávamente kistérség népszerűsítésére és az egyedi, megkülönböztető üzenet megfogalmazására.

Ezek a kritériumok (pozicionálási sarokpontok) a következők:

- Egyediség, megkülönböztethetőség más kistérség, régió turisztikai kínálatától.
- Utalások a kistérség történelmi-kulturális értékeire.
- Kiemelhető a Drávamente egyedülálló természeti szépsége.
- A turisztikai kínálatfejlesztés illeszkedik az országos koncepciókhoz, imázsselemekhez.

A turizmus terén megfogalmazható régiós üzenetek a következők lehetnek:

- Harmóniában a természettel
- Irány az érintetlen természet
- Regeneráló régió
- A hagyományos vendégszeretet régiója
- Napsütéses, boldog és derűs régió
- A kultúra gazdagsága magával ragadja
- Dráva – a felejthetetlen élmény

8.4.4 A kistérség pozíciós üzeneteivel szembeni elvárások

A hatásos pozíciós üzenettel szemben számos olyan elvárás fogalmazható meg, amelyek figyelembe vétele nagy mértékben segítheti a kommunikációs stratégia kialakítását. Ezek az elvárások a következők:

- Illeszkedjen az előzőekben bemutatott három fő pozicionálási terület (gazdaság, életminőség, turizmus) és az azokhoz rendelt régióüzenetek többségéhez.
- Legyen hiteles a kistérség egésze szempontjából.
- Legyen vonzó és fontos a célcsoportok számára.
- Legyen más régiók által nem vitatható.
- Legyen megkülönböztető.
- Legyen hosszú távon alkalmazható.
- Legyen vizuálisan és verbálisan könnyen megjeleníthető.
- Legyen befelé és kifelé egyaránt jól kommunikálható.

Ezen elvárásoknak megfelelően kell kialakítani a kistérség egyedi eladási üzenetét (USP, Unique Selling Proposition), amely azt jelenti, hogy a kistérség kommunikációja olyan területekre irányul, amelyeket a versenytársak nem mondhatnak el magukról (vagyis megkülönböztető és egyedi), és emellett az üzenet a kistérség célcsoportjait is vonzza, az egyes célpiacok értékelik azt. Összefoglalva: akkor lesz sikeres a kistérségi kommunikáció, ha az egyes célcsoportokban a Drávamente név asszociatív módon összekapcsolódik a régióüzenettel.

Végezetül megfogalmazhatjuk, hogy a kistérségben a természeti értékek, a kulturális gazdagság, a napsütéses mediterrán hangulat, ezekből következően a turizmus játssza a meghatározó szerepet, ezért a régióüzenetnek is ezen fogalmak köré kell rendeződnie.

8.5 A CÉLCSOPORTOK MEGHATÁROZÁSA

A kistérség által kiválasztott pozíciót a régió szempontjából releváns célcsoportok körében kell tudatosítani, azonban ehhez meg kell határozni azokat a csoportokat, amelyek potenciális „felhasználói” lehetnek a kistérség termékeinek és szolgáltatásainak.

A következőkben kétféle megközelítésben tárgyaljuk a célcsoportok kialakításának lehetőségeit. Az egyik csoportosítás szerint beszélhetünk elsődleges és

másodlagos célpiaci szegmensekről, a másik csoportosítás szerint belső és külső célcsoportokra oszthatók fel a kistérség „vevői”.

a/1. Elsődleges célcsoportok lehetnek (a kistérség szempontjából kiemelkedően fontos szegmensek):

- A kistérség lakossága
- A kistérségen kívüli hazai és külföldi polgárok
- A helyi vállalkozók
- A külső befektetők és beruházók

a/2. Másodlagos célcsoportok lehetnek (információközvetítést, illetve kommunikációt „hivatalból” végző csoportok bekapcsolása a cél):

- Az egyes médiumok
- Szakmai civil szervezetek
- Politikai szervezetek és személyiségek
- A közigazgatás intézményei és hivatalai

b/1. Belső célcsoportoknak tekintendők:

Fogyasztók

- A régió lakossága, különös tekintettel a fiatalokra és a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőkre

Hivatalok, intézmények

- Közhivatalok, a közigazgatás intézményei
- Önkormányzatok intézményei

Profitorientált cége, és befektetők

- Helyi vállalkozók és vállalatok
- Térségi befektetők
- Kistérségi döntéshozók
- Gazdasági szereplők és személyiségek

b/2. Külső célcsoportok lehetnek:

Fogyasztók

- Turisták
- Nyaraló, illetve hétvégi házak tulajdonosai
- Betelepülők (esetleg áttelepülők)

Hivatalok, intézmények

- Politikai szervezetek és személyiségek
- Kormányzati szervek
- Külföldi szervezetek és intézmények

Profitorientált cégek és befektetők

- Potenciális befektetők
- Vállalatok és vállalkozások
- A sajtó és a média

Miután a két célcsoport-felosztás átfedi egymást, ezért bármelyiket is alkalmazza a kistérség, lényegében ugyanazt az eredményt fogja megkapni. A közölt célcsoport-meghatározások közül inkább a belső és külső szegmens besorolás javasolható, amely abból az alaphelyzetből indul ki, hogy másként kell kommunikálni a kistérségben élő és ott gazdálkodó lakosokkal és vállalatokkal, mint a külső célcsoportok esetében. Ennek megfelelően a belső csoportokra irányuló kommunikáció legfontosabb feladata az ún. „mi tudat”, illetve „a hely, ahol érdemes élni” gondolkör kialakítása és erősítése. További célként fogalmazható meg a kistérséghez kötődés erősítése (belső kohézió, összetartó erő), a belső imázs javítása, a lakosság aktivitásának fokozása, és nem utolsósorban a belső turizmus fellendítése. Ennek keretében célszerű kérdőíves megkérdezéssel a kistérséghez tartozásról kialakult képet felmérni, azt alaphelyzetnek tekinteni, és a fejlesztéshez szükséges lépéseket megtenni. Minden valószínűség szerint a kistérséghez leggyengébben kötődő csoportok a fiatalok és a magas iskolai végzettséggel rendelkezők. Miután a fiatalok „helyben tartása” minden kistérségben alapvető feladat, az iskolázottak pedig referencia-csoportként és kulturális-szellemi „iránytűként” szolgálnak a helyi lakosok számára, ezért a belső kommunikációnak kiemelten kell ezeket a csoportokat kezelnie. Ezzel szemben a külső célcsoportok megszólításának egészen más céljai vannak. A kistérségi kommunikáció ebben az esetben arra irányul, hogy

a régiót vonzó módon jelenítse meg a turisták, a potenciális befektetők és vállalatok, vállalkozások szemében. Legalább ennyire fontos a sajtó és a médiumok, illetve a gazdasági és politikai döntéshozók körében a kedvező kistérségi kép kialakítása, amely csoportok nagy segítséget jelenthetnek a szükséges források megszerzésében.

8.6 A RACIONÁLIS ÉS AZ EMOCIONÁLIS MAGYARÁZAT (ÍGÉRET) A CÉLCSO- PORTOK SZÁMÁRA

A kistérség részéről megfogalmazott racionális magyarázat azt jelenti, hogy azokat a konkrét gazdasági előnyöket ajánljuk a belső és külső célcsoportoknak, amelyek miatt célszerű ezt a régiót választaniuk. Kínálhatjuk

- a kistérség vállalkozóbarát szemléletét,
- a beruházások támogatását,
- a kistérség kialakult intézményhálózatát.

Ugyanakkor a kistérség megfogalmazhatja a maga emocionális (érzelmekre ható) üzeneteit is, amely építhet

- a kistérség lakosságának vendégszeretetére,
- a napsütéses, mediterrán hangulatra,
- a boldog, mindig mosolygó emberekre,
- avagy az esztétikumot nyújtó és életminőséget jelentő környezetre.

A leírtak alapján a kistérségi ígéret két részből áll, tartalmazza a racionális és az emocionális magyarázatot. Az ígéret lényege a következő: *„Ebben a kistérségben megvalósíthatod álmaidat, elérheted gazdasági céljaidat, az emberek vendégszeretői, vidámak és barátságosak, a természeti környezet és a mediterrán klíma pedig páratlan élményeket nyújt számodra.”*

8.7 A CÉLCSOPORTOK ELÉRÉSÉRE IGÉNYBE VEHETŐ KOMMUNIKÁCIÓS ESZ- KÖZÖK FOGALMA ÉS CSOPORTOSÍTÁSUK

A modern marketing a kommunikációs eszközöket öt fő csoportba sorolja. Ezek sorrendben a reklámok, a vásárlásösztönző módszerek, a PR-eszközök, a

személyes eladás, végezetül pedig a direkt marketing. A következőkben röviden ismertetjük az egyes kommunikációs komponensek fogalmát, majd az öt kommunikációs formához rendelhető alkalmazott eszközök bemutatására kerül sor.

- *A reklám* áruk és/vagy szolgáltatások bemutatásának nem személyes, azonosítható forrásból származó fizetett formája. Fő célja a termék vagy a szolgáltatás megismertetése a célcsoporttal, akárcsak a márkahűség (kistérség iránti hűség, lojalitás) kialakítása.
- *A vásárlásösztönzés* a termék és/vagy a szolgáltatás kipróbálására vagy megvásárlására sarkalló rövid távon ható ösztönző eszközök sora. Célszerű az egyes reklámeszközökkel együtt használni, mivel a reklám elsősorban a termék (szolgáltatás) megismertetésében, a vásárlásösztönzés viszont a termék kipróbálásában játszik meghatározó szerepet.
- *A public relations (PR)* azoknak a programoknak az összessége, amelyek a cég (régió, kistérség) imázsának javítását, vagy egyes termékek vásárlásösztönzését jelentik. Nagy előnye, hogy hiteles és semleges kommunikációs forma szemben a reklámokkal és főként a vásárlásösztönző módszerekkel, amelyek direkt módon a „vegyél meg” üzenetet közvetítik.
- *A személyes eladás* egy vagy több potenciális vevővel folytatott személyes, mindkét fél aktivitását feltételező kommunikáció. Céljai közé tartozik a bemutatás, a termékkel, szolgáltatással kapcsolatos kérdések megválaszolása, illetve a rendelések szervezése.
- *A direkt marketing* közvetlen kommunikáció konkrét vagy potenciális fogyasztókkal posta, telefon, fax stb. segítségével. Abban tér el a személyes eladástól, hogy itt nem személyesen kerül kapcsolatba az eladó és a vevő, hanem valamilyen kommunikációs közegen keresztül érintkeznek egymással.

A régió- és településmarketingben alkalmazott kommunikációs eszközök csoportosítása:

- *Reklám:* nyomtatott reklám, videofilmek, rádió és televízió reklámok, nyomdai anyagok készítése, CD-k, plakátok, reklámcédulák, logók és védjegyek, hirdetőtáblák, óriásplakátok, elektronikus reklámok.
- *Vásárlásösztönzés:* reklám-ajándékok, kiállítások, vállalkozások bemutatása, verseny, pályázat, értékesítés ösztönző akciók.
- *PR:* hírek, sajtó-anyagok a régióról, üzleti gazdasági jelentések, díjak, kitüntetések, konferencia, tudományos ülés, vándor témakiállítás, baráti kör,

klub szervezése, interjúk, sajtó-tájékoztató, kistérségi napok, ünnepek, lobbizás, design, formai arculat, study tour.

- *Személyes eladás:* értékesítési bemutatók, vásárok, kereskedelmi bemutatók, személyes kapcsolatok.
- *Direkt marketing:* postai DM akciók, katalógusok, telemarketing, elektronikus vásárlás.

A felsorolásból kitűnik, hogy a kistérségi kommunikációban a PR eszközök súlyozottan jelennek meg.

8.7.1 A lakosság, mint belső célcsoport felé irányuló kommunikációs tevékenység

A korábbiakban már említésre került, hogy a kistérség lakossága felé irányuló kommunikáció fő célkitűzése a „mi tudat” kialakítása, a kistérségi kohézió és összetartozás erősítése, továbbá az elvagyódás és az elvándorlás csökkentése. Ennek fontossága miatt a belső célcsoportok közül a polgárok felé történő kommunikációt emeljük ki részletesen.

Lehetséges kommunikációs eszközök:

- A kistérségben élő referenciaszemélyek, pozitív példák bemutatása a helyi médiumokban.
- Jól prosperáló, sikeres helyi vállalkozók bemutatása a helyi sajtóban és egyéb médiumokban. Ki lehet írni az év vállalkozója versenyt, a díj átadása ünnepélyes keretek között történhet. Fő cél pozitív minták, példák átadásával a lakosság vállalkozásra ösztönzése, a kitörési lehetőségek prezentálása.
- Iskolai vetélkedősorozatok rendezése megfelelő sajtóvisszhanggal kísérve. A győzteseknek adandó díjakat helyi vállalkozók ajánlhatják fel, akik így is erősítik az összetartozás érzését. A vetélkedő címe lehet, pl. „Ismerd meg szűkebb hazádat, a Dráva mentét”. A vetélkedő témakörei a következők lehetnek: történelmi-helytörténeti; természeti adottságok, környezetvédelem; sport és sporttörténet; kulturális értékek; népművészeti alkotások.
- A kistérség települései közötti kapcsolatok kialakítása, ápolása. A kapcsolatépítésben kiemelkedő szerepe van az önkormányzatoknak és a helyi médiumoknak. A kistérséget alkotó települések bemutatkozhatnak egymás között, kiállításokat, kulturális rendezvényeket szervezhetnek.

- Szervezhető kistérségi szintű kulturális napok, hetek, amelyek a kistérség lakosságát megmozgatják.
- Könyv kiadása a kistérségről, amely bemutatja a régió nevezetességeit, természeti értékeit, kulturális hagyományait és történelmét.
- A lokálpatriotizmus erősítése érdekében legalább évente egyszer (pl. báli szezonban) lehetőséget lehet teremteni a híres elszármazottak és a híres itt maradottak kapcsolatfelvételére. Az eseményt megfelelő sajtónyilvánosság kísérik.
- Korábban már szoltunk a helyi értelmiség megtartásának fontosságáról. A kistérség szakmai díjak, elismerések adományozásával, esetleg kutatási támogatásokkal, ösztöndíjakkal segítheti az értelmiségiek kistérségi identitásának kialakulását. Célszerű olyan ösztöndíjakat létrehozni, amelyeknek témái az önkormányzatok számára is fontosak, előnyöket jelentenek.
- Célszerű az önkormányzatok szponzorálási tevékenységének a megszervezése. Az önkormányzatok elsősorban társadalmi szervezeteket, kulturális rendezvényeket támogathatnak. Az önkormányzatok szponzori tevékenysége általában nagyon erős pozitív hatást vált ki a lakosság körében.
- Ne menjen el a kistérség a roma etnikum problémája mellett sem. Elő kell segíteni a romák egyesületeinek fejlődését. Ösztöndíjakkal lehetővé kell tenni a tehetséges roma fiatalok továbbtanulását.
- Az önkormányzati és kistérségi tájékoztatás legfontosabb eszközei lehetnek:
 - a helyi médiumokban elhelyezett PR anyagok,
 - önkormányzati, kistérségi hírlevél,
 - jelentéskészítés és -prezentálás a kistérség gazdasági, társadalmi, szociális állapotáról nagy nyilvánosság előtt,
 - rendszeres sajtótájékoztatók tartása,
 - az országos média becsalogatása a kistérségi eseményekre.
- Nagyon fontos kistérségi és önkormányzati feladat a polgárok véleményalkotási rendszerének a megszervezése, véleményládák, ingyenesen hívható telefonszámok, rendszeresen megkérdezett lakossági véleménypanelek segítségével.
- A helyi lakosság belső turizmusának ösztönzése.

8.7.2 A potenciális látogatók, mint külső célcsoport felé irányuló kommunikációs tevékenység

A kistérséget felkereső külső célcsoportok felé történő kommunikáció célja, hogy a régiót vonzó módon jelenítse meg a turisták, a potenciális befektetők szemében. A kistérség adottságainak megfelelően a fő hangsúlyt a turisták (potenciális látogatók) régióba csalogatására kell helyeznie a régiónak.

- A kistérség imázsjavító törekvéseinek, pozitív eredményeinek bemutatása országos nyomtatott és elektronikus médiumokban, sajtótermékekben. Minden, a kistérség turizmusát érintő fontos esemény (pl. kiadványok megjelenése, új turisztikai létesítmény átadása) alkalmából sajtótájékoztatón lehet tájékoztatni az újságírókat az újdonságokról.
- A belföldi turizmus aktiválása érdekében partnervárosi (partnertelepülési) kapcsolatok kiépítése más régióban található városokkal, településekkel.
- Ismeretterjesztő cikkek megjelentetése a sajtóban, a kistérség turizmuskínálatát bemutató videofilmek készítése, és eljuttatása a legfontosabb információközlő helyekre (országos médiumok, Magyar Turizmus Rt. stb.). A kistérséget bemutató videofilmet a kellő publicitás érdekében sajtótájékoztató keretében célszerű bemutatni. A videofilm a kistérség bemutatását szolgáló funkció mellett ajándéktárgyként is szolgálhat.
- Hirdetések és reklámok hazai és külföldi szaklapokban. A kistérségre jellemző speciális turisztikai termékek (horgászat, vadászat, falusi turizmus, gyógyturizmus) esetében a célcsoportok szaklapjaiban (horgász és vadász újságok stb.) célszerű reklámokat és hirdetéseket elhelyezni.
- Idegenforgalmi termékek készítése a kistérségben (képeslapok, ajándéktárgyak, naptár, póló stb.).
- Egységes arculatú idegenforgalmi kiadványok, prospektusok készítése egységes logóval ellátva, amely a minőség garanciájaként funkcionál. Az idegenforgalmi prospektusoknak a reklámszerepen túl egy másik fontos feladatot is el kell látniuk: az ajánlat a vendég számára gyakran ismeretlen, nincs kipróbálási lehetőség, előre kell a döntést meghozni. Az utazás megkezdéséig a prospektus helyettesíti a szolgáltatást. A kistérség kiadhat ún. tematikus kiadványokat is, amelyek egységes megjelenésükkel is tükrözik a kistérség imázsát. A következő tematikus kiadványok kiadása lehet fontos:
 - Falusi turizmus a Drávamente kistérségben
 - Gyógy- és fürdőturizmus a Drávamente kistérségben
 - Horgászati lehetőségek a Drávamente kistérségben
 - Vadászturizmus a Drávamente kistérségben
 - Ökoturizmus a Drávamente kistérségben

Megjegyzés: ezek némelyike már megvalósult

A felsorolt kiadványok finanszírozási hátterét pályázatok útján, valamint az érintett vállalkozók hozzájárulásával lehetne megteremteni.

A leírt tematikus kiadványokon kívül elengedhetetlen általános információs anyagok (szálláshely katalógus, eseménynaptár stb.) megjelentetése kistérségi szinten.

- Ún. study tour-ok (tanulmányutak) szervezése az idegenforgalmi társaságok, utazási irodák számára. Ezek egyik legfontosabb célja, hogy rávegye az utazási irodákat a kistérségbe irányuló hosszabb utak meghirdetésére (ne csak egynaposra).
- Útikönyv szerkesztése a kistérség nevezetességeinek, természeti és kulturális értékeinek, programjainak a bemutatására. Az útikönyv megjelenésének tükröznie kell a kistérség egységes arculatát.
- Külön study tour-ok szervezése a hazai és külföldi média számára. Cél a kistérség megismertetése, rajtuk keresztül a potenciális látogatók, a közvélemény figyelmének felkeltése a kistérség iránt.
- Tájékoztató táblák elhelyezése. Ahhoz, hogy a vendég megtalálja a kistérséget, a turisztikai terméket vagy szolgáltatást, az oda vezető úton táblákkal kell segíteni tájékozódását. Szerencsés, ha a kistérség szálláshelyei, vendéglátóhelyei, információs irodái és egyéb szolgáltatói egységes táblarendszeren jelennek meg.
- Hazai és külföldi és saját szervezésű kiállításokon, vásárokon történő intenzívebb megjelenés. A vásároknak két fő formája van: szakvásárok és közönségvásárok. A szakvásárok jellegéből adódik, hogy ezeken mindegyik előtt turisztikai szakemberek, utazási irodák és utazásszervező cégek vesznek részt. A szakvásároknak a közönségvásároktól részben eltérő információs anyagokkal kell felkészülni: a közvetítő cégek részére kialakított speciális árakkal, jutalékos rendszerrel, szerződésmentéssel, testre szabott fizetési feltételekkel. A külföldi közönségvásárok közül érdemes kiemelten kezelni azokat a piacokat, amelyek hagyományosan nagyszámú turistát küldenek Magyarországra, azon belül pedig a szűkebb régióba, illetve a kistérségbe. Mindenekelőtt szóba jöhet Németország, Hollandia, Ausztria, de Skandinávia is, ahol jelentős hagyománya van a falusi turizmusnak, akár csak a gyógyturizmusnak.
- Interneten történő bemutatkozó anyag, kistérségi turisztikai honlap továbbfejlesztése. Ez a megjelentetési forma a modern kommunikációban ma már nélkülözhetetlen. A kistérség honlapján szálláshelyeket, programokat, eseménynaptárt, és különböző rendezvényeket lehet bemutatni.
- Kistérségre jellemző kulturális, tudományos, turisztikai, sport és gasztronómiai rendezvények szervezése.

- Külön kiemelhető a konferenciaturizmus támogatása, ez ugyanis nagymértékben elősegítheti a kistérség fejlődését, imázsának javulását. A konferenciaturizmus a Drávamente kistérségben külön is felértékelődik, mivel a régió ún. „déli kapuként” funkcionál. Emiatt nemzetközi konferenciák szervezésére kiválóan alkalmas helyszín.
- Direct Mail (DM) akciók szervezése és lebonyolítása. Ezt a közvetlen kapcsolatfelvétel a vendégekkel azok a turisztikai vállalkozások alkalmazhatják, amelyek rendelkeznek turista adatbázissal. A szükséges adatbázist kérdőíves felmérésekből, vendégkönyvekből, címjegyzékekből lehet összeállítani. Ennek a módszernek nagy előnye a közvetlen kapcsolat, a testre szabott kínálat kialakításának esélye.
- Külön kell szólnunk a szájreklám szerepéről a kommunikációban. Ha a kistérségbe érkező vendég elégedett volt az ott nyújtott szolgáltatásokkal, akkor számos ismerősének meséli el kellemes tapasztalatait. Ez a propagandaforma a leghitelesebb és a legmeggyőzőbb, több vendéget csábíthat a kistérségbe, mint a többi kommunikációs forma.
- Kapcsolat helyi és országos szakmai szervezetekkel, szövetségekkel. A rendszeres konzultáció, elengedhetetlen a közös érdekek érvényesítése és az információcsere érdekében.
- Akciós árak alkalmazása a forgalom növelése érdekében. Az akció meghirdetésekor figyelembe kell venni a célcsoport utazási szokásait, az utazási döntés folyamatait (családok esetében az iskolai szünet időpontját is). A célcsoportok számára különböző kedvezményeket lehet felajánlani, ezek legfontosabb formái a szezonális, a kor- és csoportengedmények.

A fentiek megvalósítója a formálódó Turisztikai Desztinációs Menedzsment szervezet lehet.

8.7.3 A potenciális befektetők, mint külső célcsoport felé irányuló kommunikációs tevékenység

Végezetül a külső célcsoportok sorában a turisták mellett meg kell említenünk a külső befektetők csoportját, vonzásuk a kistérség fejlődése szempontjából létfontosságú. Megjelenésük révén a kistérség új, korszerű technológiákhoz, munkahelyekhez és adóbevételhez juthat. Az adóbevételek pedig nélkülözhetetlenek a kistérségi települések közszolgáltatásainak minőségjavításához, a kistérség, mint lakóhely kellemesebbé tételéhez, avagy a lakosság életszínvonalának javításához.

- Tájékoztató, információs szolgáltató kommunikáció. A potenciális befektetőket tájékoztatni kell a kistérségi gazdaságfejlesztési koncepcióról, meg kell határozni az önkormányzatok által preferált beruházási területeket, átlátható adókedvezményi támogatási rendszert kell számukra kifejleszteni, és erről részletes tájékoztatást kell adni. Mindemellett a beruházókat informálni kell a különböző alapok pályázati rendszeréről, a pályázati feltételekről.
- Ismeretterjesztő kiadvány az Ipari Parkról és bővítési lehetőségeiről, a potenciális befektetőket érintő műszaki kérdések ismertetésével.
- Vállalkozói vélemények fogadását segítő kommunikációs eszközök. A régióban megtelepülni szándékozó, avagy már megtelepült vállalkozók irányából érkező véleményeket, problémafelvetéseket komolyan kell venni, hiányában nem alakulhat ki együttműködés és partnerség a kistérségi hivatalkok és a potenciális befektetők között. Ennek szervezeti megoldása hasonló az egyedi információigények kielégítését biztosító ügyfélszolgálati rendszerhez.
- A vállalkozásokat segítő szolgáltatások kommunikációs vonatkozásai. Ennek kapcsán három szolgáltatási területre irányul a figyelem: a mindenkit érintő közszolgáltatások (pl. bolti kiszolgálás, köztisztaság fenntartása stb.); ügyviteli szolgáltatások (bürokráciamentesség, ügyintézés idejének minimálisra csökkentése, az ügyfelek átminősítése „vevőkké”); rendezvények (szakmai befektetői konferenciák szervezése).

A helyi vállalkozók ösztönzése a tájékoztatás, a vélemények fogadása és a szolgáltatási stílus terén lényegében megegyezik a külső potenciális befektetőknél itt leírtakkal.

9 ÖSSZEGZÉS

A kistérségi adatok, adottságok és elvárások szerint kialakított prioritás struktúra lehetővé teszi, hogy a térség a fenntartható módon fejlődhesen.

A fejlődési folyamat elsődleges korlátja a térség közlekedési jellemzőiben, elsősorban a közúthálózat fejletlenségében állapítható meg.

A fejlődés hajtóerejét az ipari, magas hozzáadott érték tartalmú termelés szintjének emelése jelenti, amely térségi hatásában foglalkoztatásbővítést jelent.

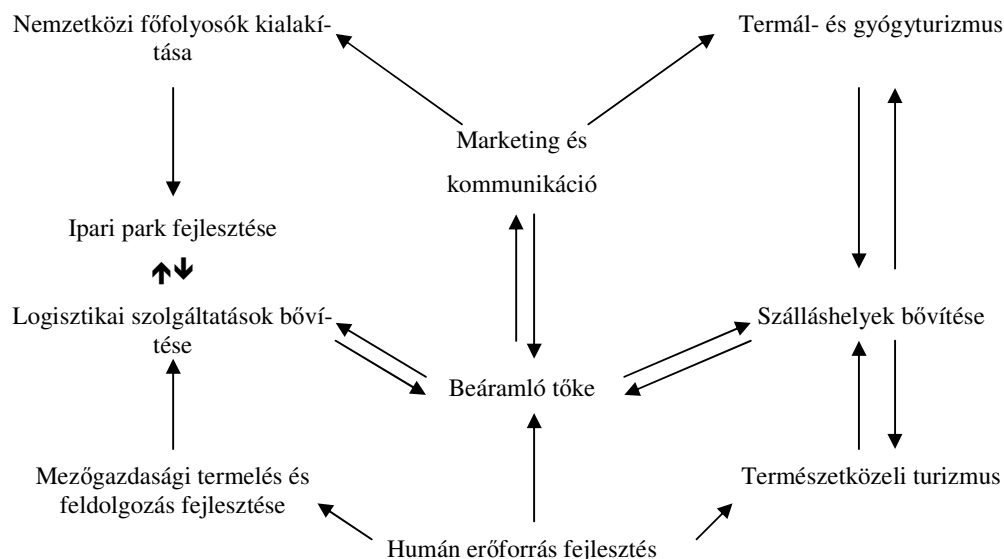
A természeti értékekre, a termálvagyonra alapozott turizmus addicionális jövedelmet termel, így elősegíti a helyi népesség életminőségének emelkedését.

A térségi kommunikációs stratégia nyújtotta eszközök használatával az előző három fejlesztési irány sikerhatékonyasága növelhető.

Az alapvetően koncepcionális ill. stratégiai jellegű programban feltüntetett helyi fejlesztési igények képviselik az átfogó célkitűzések gyakorlati kivitelezésének lehetőségét és módját. E helyi kezdeményezések céljukat mégis csak akkor érhetik el, ha megvalósításuk a felsőbb szintű, ez esetben térségi érdekeknek engedelmeskedik.

A prioritások rendszere és kapcsolatuk logikailag egységes keretet képez. A prioritásokon belüli preferenciarendek, ahol szükséges volt, megállapításra kerültek.

Összegzésképpen elmondható, hogy a kistérség jövőbeni fejlődése az alábbi logikai keret mentén képzelhető el:

Az ábrából kitűnik, hogy melyek a fejlődési folyamat azon logikai csomópontjai, amelyek figyelmen kívül hagyása korlátozhatja a ráfordítások hatékonyságát.

Az így keretbe foglalt elemek megvalósítása segítheti a kistérséget abban, hogy korábbi stagnáló pozíciójából kimozdulva útját a fejlődő, vagy dinamikusan fejlődő térségek sorában folytathassa.